

DIGITALES ARCHIV

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft
ZBW – Leibniz Information Centre for Economics

Periodical Part

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku ... ; 2016

Provided in Cooperation with:

Statistical Office of the Slovak Republic, Bratislava

Reference: Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku ... ; 2016 (2019).

This Version is available at:

<http://hdl.handle.net/11159/2839>

Kontakt/Contact

ZBW – Leibniz-Informationszentrum Wirtschaft/Leibniz Information Centre for Economics
Düsternbrooker Weg 120
24105 Kiel (Germany)
E-Mail: [rights\[at\]zbw.eu](mailto:rights[at]zbw.eu)
<https://www.zbw.eu/econis-archiv/>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Dieses Dokument darf zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden. Sie dürfen dieses Dokument nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, aufführen, vertreiben oder anderweitig nutzen. Sofern für das Dokument eine Open-Content-Lizenz verwendet wurde, so gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

<https://zbw.eu/econis-archiv/termsfuse>

Terms of use:

This document may be saved and copied for your personal and scholarly purposes. You are not to copy it for public or commercial purposes, to exhibit the document in public, to perform, distribute or otherwise use the document in public. If the document is made available under a Creative Commons Licence you may exercise further usage rights as specified in the licence.

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2016 (podľa metodiky ESSPROS)

Demografia
a sociálne štatistiky

2019

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Kód: 021018
Okruh: Sociálna ochrana
Dátum: Január 2019

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2016 (podľa metodiky ESSPROS)

Sekcia sociálnych štatistík a demografie
Generálny riaditeľ sekcie: Ľudmila Ivančíková
Odbor štatistiky obyvateľstva
Kontaktná osoba: Róbert Vlačuha, tel. +421/2/50 23 62 09

2019

Autori: Alexandra Petrášová
Róbert Vlačuha

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia sociálnych štatistík a demografie

Miletičova 3
824 67 Bratislava
Slovenská republika

Dátum: január 2019

Telefón: + 421 2 50 23 62 09

E-mail: info@statistics.sk
www.slovak.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-630-5 (online verzia)

© Štatistický úrad SR

OBSAH

	strana
Úvod	1
1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu v SR	2
2. Výdavky na dôchodky v SR	9
3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity v SR	24
4. Medzinárodné porovnanie vybraných ukazovateľov sociálnej ochrany	25
5. Zdroje údajov a informácií	29
6. Literatúra	

Skratky a symboly

ESSPROS – Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany

abs. – sumár za všetky programy sociálnej ochrany

AZÚ – administratívne zdroje údajov

ES – Európske spoločenstvo

EÚ – Európska únia

EA-19 krajiny Eurozóny

HDP – Hrubý domáci produkt

mil. – milión

MF SR – Ministerstvo financií SR

MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

MO SR – Ministerstvo obrany SR

MPSVR SR – Ministerstvo práce, soc. vecí a rodiny SR

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti SR

MV SR – Ministerstvo vnútra SR

NISD – neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

p. o. – právna osoba

SAD – Slovenská autobusová doprava

s. c. – stále ceny

SNÚ – sektory národných účtov

SR – Slovenská republika

SZČO – samostatne zárobkovo činné osoby

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

ÚPSVR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚC – vyššie územné celky

VZPS – výberové zisťovanie pracovných síl

PPS – Štandardy kúpnej sily: Je umelý výmenný kurz peňažných mien jednotlivých krajín, zohľadňujúci cenové hladiny nakupovaných tovarov a služieb v týchto krajinách. Je možné ho chápať aj ako cenový index porovnávajúci ceny tovarov a služieb v daných krajinách. Slúži na reálnejšie vyjadrenie rôznych ekonomických súvislostí, než aké poskytujú oficiálne výmenné kurzy peňažných mien daných krajín.

p predbežný údaj

: údaje nie sú k dispozícii

0 údaj nulový alebo blízky nule

x zápis nie je možný z logických dôvodov

EÚ-15: Belgicko (BE), Dánsko (DK), Nemecko (DE), Grécko (GR), Španielsko (ES), Francúzsko (FR), Írsko (IE), Taliansko (IT), Luxembursko (LU), Holandsko (NL), Rakúsko (AT), Portugalsko (PT), Fínsko (FI), Švédsko (SE) a Spojené kráľovstvo (UK)

EU-28: EU-15 rozšírené o Bulharsko (BG), Českú republiku (CZ), Estónsko (EE), Cyprus (CY), Chorvátsko (HR), Lotyšsko (LV), Litvu (LT), Maďarsko (HU), Maltu (MT), Poľsko (PL), Rumunsko (RO), Slovinsko (SI) a Slovensko (SK)

EA-19: BE, DE, IE, EE, GR, ES, FR, IT, CY, LV, LT, LU, NL, MT, AT, PT, SI, SK a FI

Iné štáty: Island (IC), Nórsko (NO), Švajčiarsko (CH), Srbsko (RS), Turecko (TR)

V tabuľkách uvedené celkové sumy čiastkových údajov nemusia vždy zodpovedať ich súčtu, nakoľko sú vypočítané z nezaokrúhlených údajov a až následne sa zaokrúhľujú.

ÚVOD

Zmluva o Európskej únii¹ stanovuje podporu vysokej úrovne sociálnej ochrany a rozvoja ekonomickej a sociálnej previazanosti členských štátov ako úlohu Spoločenstva.

Z dôvodu monitorovania vývoja sociálnej ochrany v členských štátoch EÚ Európska komisia vyžaduje dostupnosť k aktuálnym a podrobným údajom a informáciám o systémoch, súčasnom stave a rozvoji sociálnej ochrany v členských štátoch. Jedným zo základných nástrojov štatistického sledovania sociálnej ochrany je **Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany** (metodika ESSPROS).

Počnúc rokom 2008 (referenčný rok 2006) poskytujú členské štáty EÚ údaje na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007² o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS) a štyroch implementačných nariadení Komisie

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1322/2007³, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre základný systém ESSPROS a modul o poberateľoch dôchodkov;

- Nariadenie Komisie (ES) č. 10/2008⁴, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vymedzenie pojmov, podrobné klasifikácie a aktualizáciu pravidiel zverejňovania údajov základného systému ESSPROS a modulu o poberateľoch dôchodkov;

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 110/2011⁵ z 8. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany;

- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 263/2011⁶ zo 17. marca 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o začiatok zberu úplných údajov pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany.

Štatistický systém ESSPROS pozostáva z nasledovných modulov:

- Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu
- Kvalitatívne informácie (popisy programov sociálnej ochrany a popisy vyplácaných dávok)
- Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity
- Čisté výdavky na sociálne dávky.

Sociálna ochrana zahŕňa všetky intervencie z verejných a súkromných organizácií, ktorých cieľom je oslobodiť domácnosti a jednotlivcov od bremena stanoveného balíka rizík alebo potrieb za predpokladu, že neexistuje iná paralelná recipročná ani individuálna dohoda.

Publikácia zaznamenáva hlavné trendy vývoja sociálnej ochrany v Slovenskej republike (v sumáre za programy sociálnej ochrany), v členských štátoch EÚ a prístupových krajinách EÚ.

Európsky systém národných a regionálnych účtov (ESA 2010) nahradil predchádzajúci štandard ESA 1995. Táto zmena nepriamo ovplyvnila aj štatistický systém ESSPROS. Väčšina členských štátov EÚ zohľadnila túto zmenu revíziou svojich ESSPROS údajov. V SR sa zatiaľ realizoval v súlade s ESA 2010 len zber údajov za rok 2015 za ukazovatele sociálnych príspevkov podľa číselníka ESU 2010.

Publikáciu dopĺňajú tabuľky, grafy a mapy.

K dnešnému dňu nie sú v databáze Eurostat-u k dispozícii údaje za rok 2016 za všetky štáty EÚ.

¹ http://www.eudemocrats.org/fileadmin/user_upload/Documents/D-Reader_friendly_latest%20version.pdf

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0458&from=EN>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R1322&from=EN>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0010&from=EN>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0110&from=EN>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0263&from=EN>

1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu (bez odčítania daní a soc. odvodov platených z dávok)

Metodika „**Základného systému**“ ESSPROS stanovuje definície a popisuje triedenie programov sociálnej ochrany za účelom zostavenia účtu systému sociálnej ochrany štátu. Systém sociálnej ochrany tvoria programy sociálnej ochrany. Podmienkou je, aby bolo možné za takto definovaný program zostaviť osobitný účet príjmov a výdavkov. Za program sa považuje zvláštny súbor pravidiel podporovaných jednou alebo viacerými inštitucionálnymi jednotkami, ktoré riadia úhradu dávok sociálnej ochrany a ich financovania.

Zvláštny účet príjmov a výdavkov znamená prístup k celým a rozpisávaným záznamom o zdrojoch a použití počas účtovného obdobia.

Programy sociálnej ochrany sa sústreďujú výlučne na prerozdelenie a nie na produkciu. Sú podporované inštitucionálnymi jednotkami, samy inštitucionálnymi jednotkami nie sú.

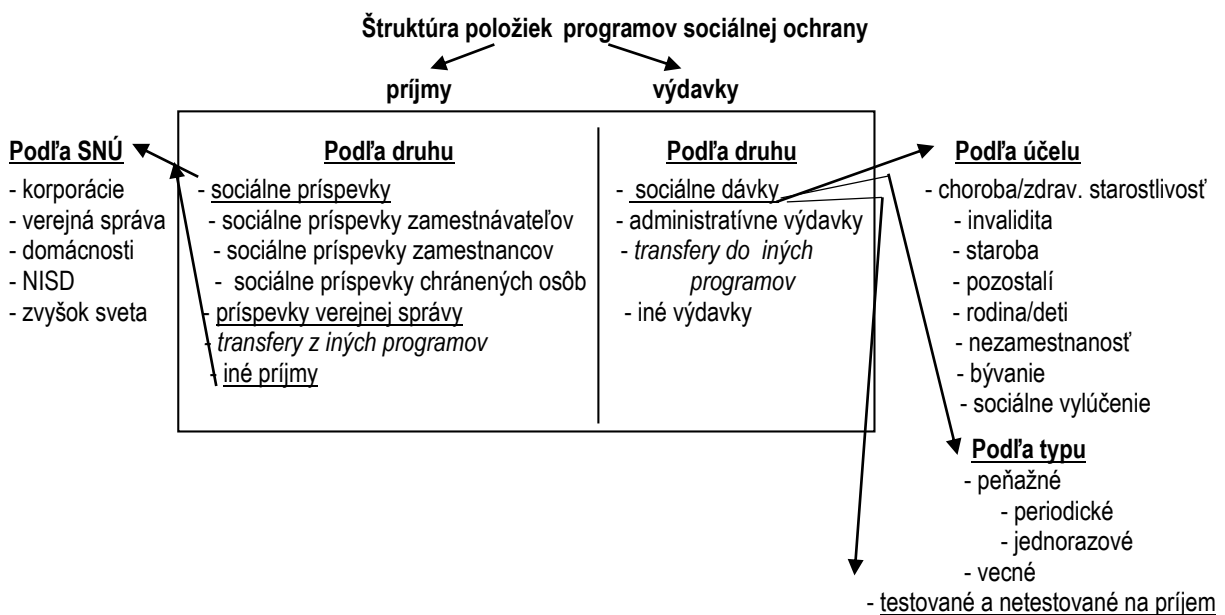
Programy sociálnej ochrany v SR

Č.	Názov programu	Č.	Názov programu
1	Nemocenské poistenie	13	Sociálne poistenie – silové zložky
2	Dôchodkové poistenie – ukončený program	14	Sociálne zľavy na cestovnom
3	Poistenie v nezamestnanosti	15	Sociálne služby - VÚC
4	Zdravotné poistenie	16	Garančné poistenie
5	Štátna sociálna podpora	17	Rezervný fond solidarity
6	Štátna sociálna pomoc	18	Starobné poistenie
7	Imputované dávky – verejný sektor	19	Invalidné poistenie
8	Imputované dávky – súkromný sektor	20	Starobné dôchodkové sporenie
9	Sociálna pomoc miestnej samosprávy	21	Politiky trhu práce
10	Úrazové poistenie	22	Príspevky na dôchodkové sporenie
11	Doplnkové dôchodkové sporenie	23	Daňový bonus na dieťa
12	Sociálne služby – NISD a súkromný sektor		

Príjmy programov sociálnej ochrany sú v "základnom systéme" ESSPROS klasifikované podľa druhu (sociálne príspevky, príspevky verejnej správy, transfery z iných programov a iné príjmy) a podľa pôvodu (podľa SNÚ číselníka), tzn., z ktorých inštitucionálnych sektorov pochádzajú.

Sociálne príspevky sú náklady, ktoré vznikajú zamestnávateľom v mene ich zamestnancov alebo chráneným osobám na zabezpečenie nároku na sociálne dávky.

Príspevky verejnej správy sú náklady verejnej správy na riadenie verejných nepríspevkových programov a finančnej podpory, ktorú verejná správa poskytuje iným národným programom sociálnej ochrany.

1.1 PRÍJMY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Príjmy na systém sociálnej ochrany v úhrne v SR v roku 2016 dosiahli 15 608,8 mil. eur (19,2 % z HDP) a 14 360,1 mil. eur v stálych cenách roku 2010.

Tab. 1.1 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa druhu, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2016/2015
Celkové príjmy	15 600,8	14 360,1	2 872,7	4 488,7	100,0	19,2	105,2
Príjmy podľa druhu							
Sociálne príspevky	10 639,1	9 793,0	1 959,0	3 061,1	68,2	13,1	105,8
Sociálne príspevky zamestnávateľov	7 264,0	6 686,3	1 337,6	2 090,0	46,6	9,0	105,9
Aktuálne sociálne príspevky	7 065,0	6 503,1	1 300,9	2 032,8	45,3	8,7	105,9
Imputované sociálne príspevky	199,0	183,2	36,7	57,3	1,3	0,2	107,1
Sociálne príspevky chránených osôb¹⁾	3 375,1	3 106,7	621,5	971,1	21,6	4,2	105,4
Zamestnanci	2 699,7	2 485,0	497,1	776,8	17,3	3,3	105,6
Samostatné zárobkovno činné osoby	587,6	540,9	108,2	169,1	3,8	0,7	104,1
Iné osoby (dobrovoľní platitelia)	87,7	80,7	16,2	25,2	0,6	0,1	108,6
Príspevky verejnej správy	4 502,1	4 144,1	829,0	1 295,4	28,9	5,5	103,6
Iné príjmy	459,6	423,0	84,6	132,2	3,0	0,6	109,6

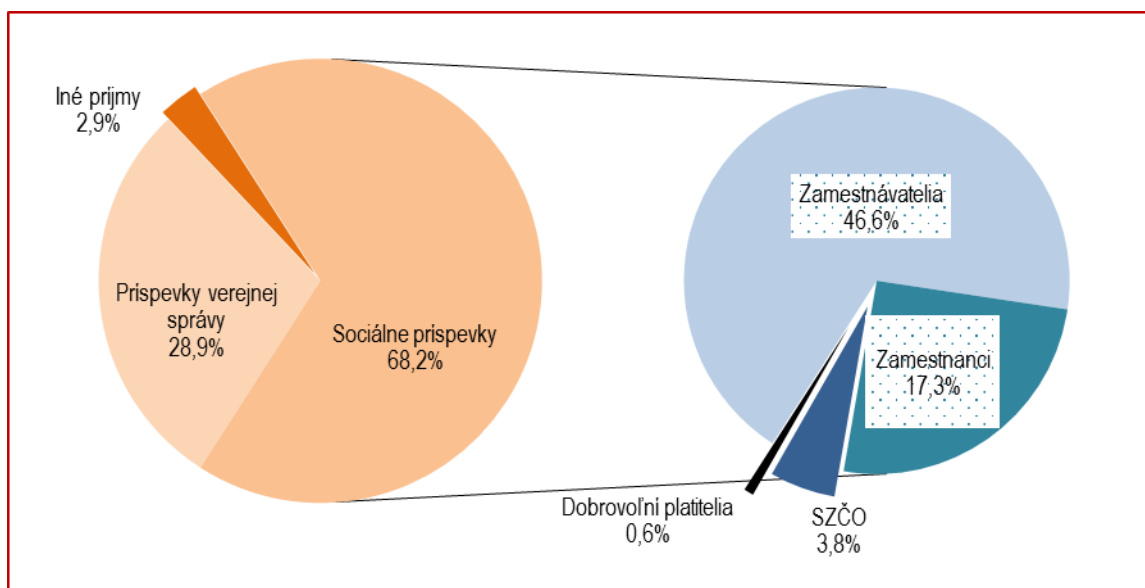
1) vrátane pracujúcich dôchodcov

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

V roku 2016 sa medziročne zvýšili sociálne príspevky platené zamestnávateľmi o 5,9 %, sociálne príspevky chránených osôb o 5,4 % a zvýšili sa príspevky verejnej správy o 3,6 %. Medziročne sa zvýšili aj iné príjmy o 9,6 % vplyvom nižšieho zúročenia majetku sporiteľov na finančných trhoch.

Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v roku 2016 bola nasledovná: sociálne príspevky 8,2 % (od zamestnávateľov 46,6 %, zamestnancov 17,3 %, SZČO 3,8 % a dobrovoľných platiteľov 0,6 %), príspevky verejnej správy 28,3 % a iné príjmy 2,9 %. Slovenská republika patrí medzi štáty, ktorej systém sociálnej ochrany je financovaný prevažne fondmi sociálneho a zdravotného poistenia.

Graf 1.1 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu podľa druhu v SR, 2016

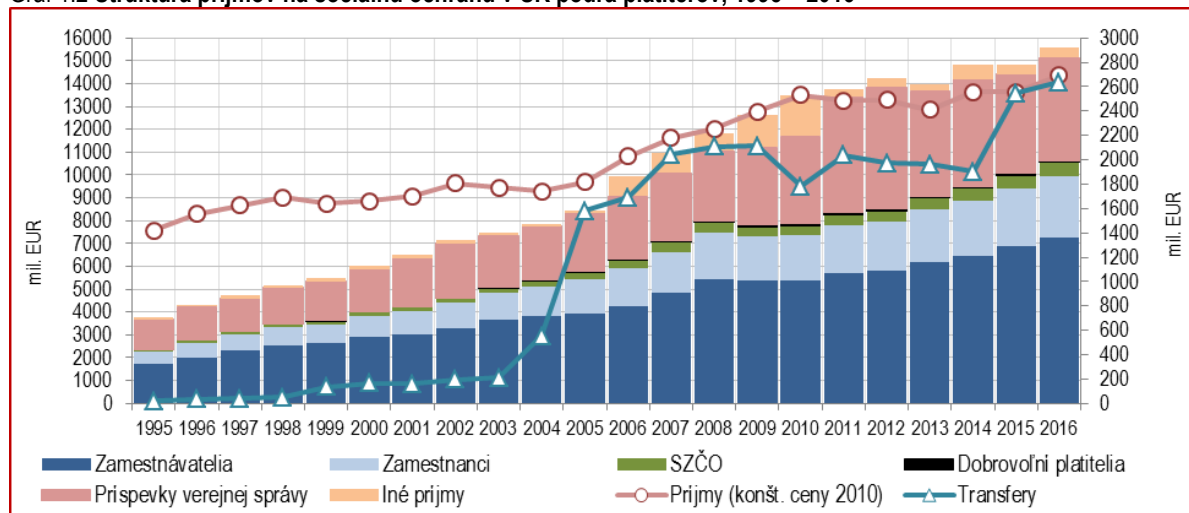

Zdroj: ŠÚ SR-ESSPROS

Celkové príjmy na sociálnu ochranu vzrástli 4,2-násobne od roku 1995 (3 750,4 mil. eur) do roku 2016 (15 600,8 mil. eur). Zamestnávatelia sa na štruktúre príjmov sociálnej ochrany podieľali sociálnymi príspevkami za svojich zamestnancov v monitorovanom období minimálne 39,9 % (2010) a maximálne 49,3 % (1998). Príspevky verejnej správy sa pohybovali v rozmedzí 26,0 % (2008) do 37,5 % (2012). Zamestnanci prispievali v rozmedzí 13,6 % (1995) do 17,7 % (2005) a sociálne príspevky SZČO tvorili od 2,5 % do 3,9 %.

Po zmene legislatívy v roku 2005 nadobudli vo vnútri systému sociálnej ochrany väčší význam transfery medzi programami sociálnej ochrany, najmä finančná výpomoc do základného fondu starobného poistenia z ostatných základných fondov Sociálnej poisťovne. Na transformáciu systému dôchodkového poistenia od roku 2006 sa využívali peniaze z privatizácie štátnych podnikov, ktoré sa vyčerpali v roku 2010.

Graf 1.2 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v SR podľa platiteľov, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

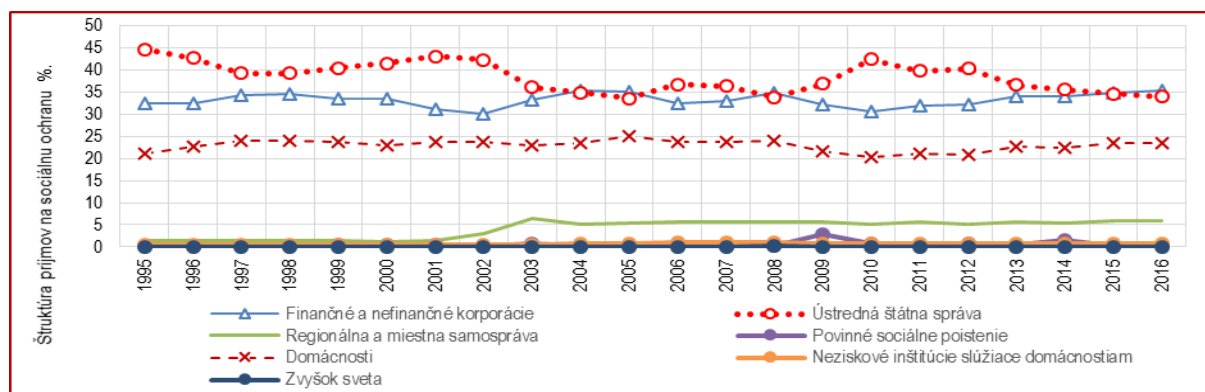
Tab.1.2 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa odvetví pôvodu, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2016/2015
Príjmy podľa odvetví pôvodu							
Korporácie (nefinančné a finančné)	5 530,7	5 090,9	937,4	1 591,3	35,5	6,8	107,2
Verejná správa							
Ústredná štátna správa	5 294,0	4 873,0	897,3	1 523,2	33,9	6,5	103,1
Regionál. štátna a miestna samospráva	911,2	838,7	154,4	262,2	5,8	1,1	105,8
Fondy sociálneho zabezpečenia	62,1	57,2	10,5	17,9	0,4	0,1	114,1
Domácnosti	3 665,2	3 373,7	621,2	1 054,6	23,5	4,5	105,1
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	131,0	120,6	22,2	37,7	0,8	0,2	103,6
Zvyšok sveta	6,6	6,1	1,1	1,9	0,0	0,0	183,8

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Z pohľadu príjmov podľa sektorov národných účtov (údaje 1995 – 2014 metodika ESA 95, od roku 2015 metodika ESA 2010) v roku 2016 všetky rezidentné inštitucionálne jednotky vynaložili na systém sociálnej ochrany 11 594,2 mil. eur a reprezentanti zvyšku sveta v SR 6,6 mil. eur. Od roku 2002 sa prejavila legislatívna zmena prechodu niektorých kompetencií zo štátu na regióny a miestnu samosprávu. V krízovom roku 2009 sa zvýšil význam platieb štátu (najmä štátne transfery a sociálne príspevky za štátnych zamestnancov) a znížil sa podiel financovania sociálnej ochrany finančnými a nefinančnými korporáciami a domácnosťami. Najvýznamnejším financovateľom systému sociálnej ochrany v sledovanom období bola ústredná štátna správa (financovanie štátnych sociálnych dávok a platenie sociálnych príspevkov za svojich zamestnancov do programov zdravotného, sociálneho poistenia a dôchodkového sporenia).

Graf 1.3 Štruktúra príjmov v SR podľa odvetví pôvodu, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.2. VÝDAVKY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Výdavky programov na sociálnu ochranu sa klasifikujú podľa typu, ktorý určuje ich povahu alebo podľa dôvodu na ich vyplatenie.

ESSPROS rozlišuje štyri hlavné kategórie výdavkov. Prvé sú výdavky na sociálne dávky, čo sú zdroje prevedené k užívateľom vo forme peňažnej hotovosti alebo tovarov a služieb. Druhá kategória výdavkov sa vzťahuje k administratívnym nákladom programu. Tretia a štvrtá kategória sa zapodievajú prevodmi do iných programov a rôznymi výdavkami.

Výdavky na sociálne dávky (hrubé) sú zapísané bez odčítania daní alebo iných povinných poplatkov platených poberateľom (napr. sociálne príspevky). Fiškálne dávky (redukcia dane zo sociálnych dôvodov poskytnutá domácnostiam) sú vo všeobecnosti vylúčené.

Sociálne dávky sa členia na dávky vyplácané bez zisťovania a so zisťovaním príjmu, resp. majetku poberateľa.

Peňažná dávka je dávka (pravidelná alebo jednorazová), ktorá je vyplácaná peňažne a nepožaduje vyúčtovanie skutočných výdavkov poberateľa. Príklady peňažných dávok: všetky typy dôchodkov, nemocenská, rodinné prídavky, dávky v nezamestnanosti, podpora v nezamestnanosti a peňažná dávka sociálnej pomoci (napr. dávky v hmotnej núdzi).

Vecné dávky sú poskytované vo forme tovarov alebo služieb. Poskytujú sa ako náhrada alebo priamo. Náhrady sú platby, ktoré refundujú prijímateľovi časť alebo celé preukázané výdavky na špecifické tovary a služby. Priamo poskytnuté dávky sú tovary a služby poskytnuté bez spoluúčasti na financovaní poberateľom. Príklady vecných sociálnych dávok sú nemocničná a ambulantná starostlivosť, liečivá na recepty, náklady na pohreb, starostlivosť o deti, domáca starostlivosť, sociálne služby s ubytovaním, rekvalifikácia a príspevok na bývanie.

Medzi vecné dávky sú začlenené aj refundované dávky (preplatené po preukázaní dokladu o zaplatení).

Administratívne náklady predstavujú náklady zaúčtované do programov za manažment a administratívu.

Transfery do iných programov (toky finančných prostriedkov medzi programami vo vnútri systému sociálnej ochrany) sú členené na dve kategórie: presmerované sociálne príspevky prerozdelené do iných programov a iné transfery do iných programov (napr. finančná výpomoc z jedného programu za účelom zníženia deficitu iného programu).

Ostatné výdavky znamenajú rôzne výdavky programov sociálnej ochrany. Tieto sa delia na platby vlastnickeho dôchodku a ostatné výdavky.

Celkové hrubé výdavky (bez odpočítania daní a sociálnych príspevkov platených poberateľmi dávok) na sociálnu ochranu v roku 2016 vzrástli medziročne o 3,7 % a dosiahli 14 901,1 mil. eur (18,4 % z HDP, 13 716,1 eur v s. c. 2010 a 2 743,8 eur na obyvateľa)

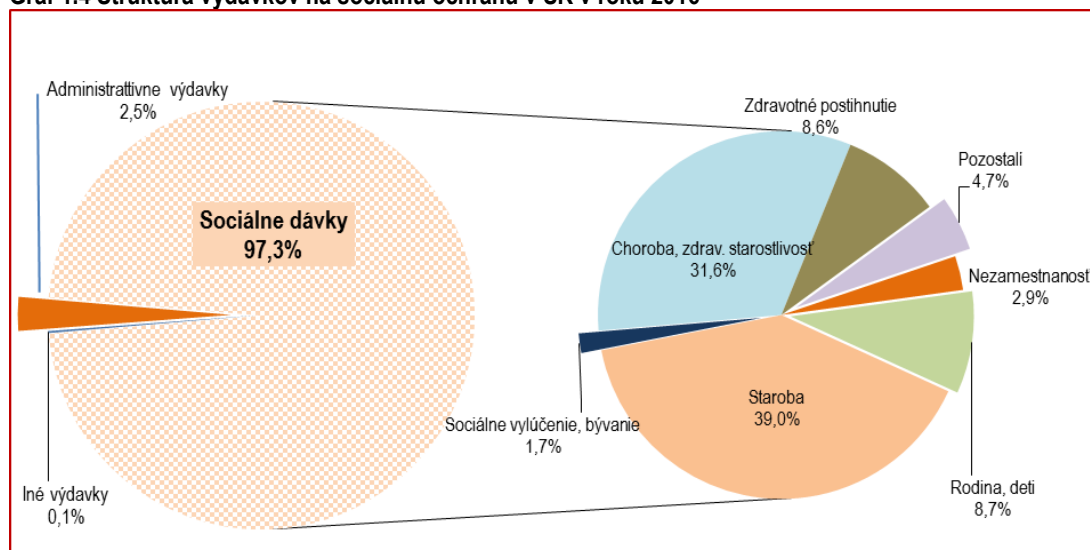
Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v Slovenskej republike bola v roku 2016 nasledovná: sociálne dávky tvorili 97,3 %, administratívne náklady 2,5 % a iné výdavky 0,2 %.

Tab. 1.3 Výdavky na sociálnu ochranu v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na oby v.	PPS na oby v	% z výdavkov	% HDP	Index 2016/2015
Výdavky na sociálnu ochranu	14 901,1	13 716,1	2 743,8	4 287,4	100,0	18,4	103,7
Sociálne dávky	14 499,4	13 346,3	2 669,8	4 171,8	97,3	17,9	103,6
Sociálne dávky podľa účelov							
choroba/zdrav. starostlivosť	4 712,5	4 337,8	867,7	1 355,9	31,6	5,8	107,8
zdravotné postihnutie	1 279,0	1 177,2	235,5	368,0	8,6	1,6	103,4
staroba	5 817,7	5 355,1	1 071,3	1 673,9	39,0	7,2	102,0
pozostalí	702,7	646,8	129,4	202,2	4,7	0,9	98,1
rodina/deti	1 303,6	1 199,9	240,0	375,1	8,8	1,6	101,9
nezamestnanosť	434,0	399,4	79,9	124,9	2,9	0,5	106,7
bývanie	32,4	29,8	6,0	9,3	0,2	0,0	98,0
sociálne vylúčenie	217,6	200,3	40,1	62,6	1,5	0,3	89,2
Administratívne náklady	379,5	349,3	69,9	109,2	2,6	0,5	108,2
Iné výdavky	22,3	20,5	4,1	6,4	0,2	0,0	87,9

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

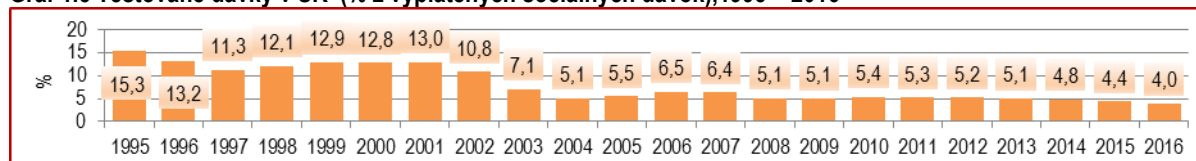
Graf 1.4 Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v SR v roku 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Štruktúra účelov sociálnej ochrany bola nasledovná: choroba/zdravotná starostlivosť 31,6 %, zdravotné postihnutie 8,6 %, staroba 39,7 %, pozostali 4,7 %, rodina/deti 8,7 %, nezamestnanosť 2,9 %, sociálne vylúčenie a bývanie 1,9 %. Najvyšší medziročný rast bol vykázaný v účeloch choroba/zdrav. starostlivosť (7,8 %) a nezamestnanosť..

Graf 1.5 Testované dávky v SR (% z vyplatených sociálnych dávok), 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

V roku 2016 bolo v SR 4,04 % zo všetkých vyplácaných sociálnych dávok testovaných na príjem, resp. výšku majetku. Nulový podiel testovaných dávok bol monitorovaný v účele choroba/zdravotná starostlivosť, pretože refundované výdavky na lieky a zdravotnú starostlivosť pre starobných a invalidných dôchodcov boli nevýznamné. V roku 2016 testované dávky predstavovali v účele invalidita 12,5 %, v účele staroba 3,1 % a v účele pozostali 0,7 % (napr. vianočný príspevok k pozostalostným dôchodkom). V účele rodina/deti sa testovalo na príjem 2,0 % výdavkov na dávky, v účele nezamestnanosť 0,3 %, v účele bývanie 100 % a v účele sociálne vylúčenie 83,5%.

Najvyššie výdavky na dávky boli 5 817,1 mil. eur v roku 2016 vo funkcii staroba (5 355,1 mil. eur v s. c. 2010; 1 071,3 eur na obyvateľa, 7,2 % HDP).

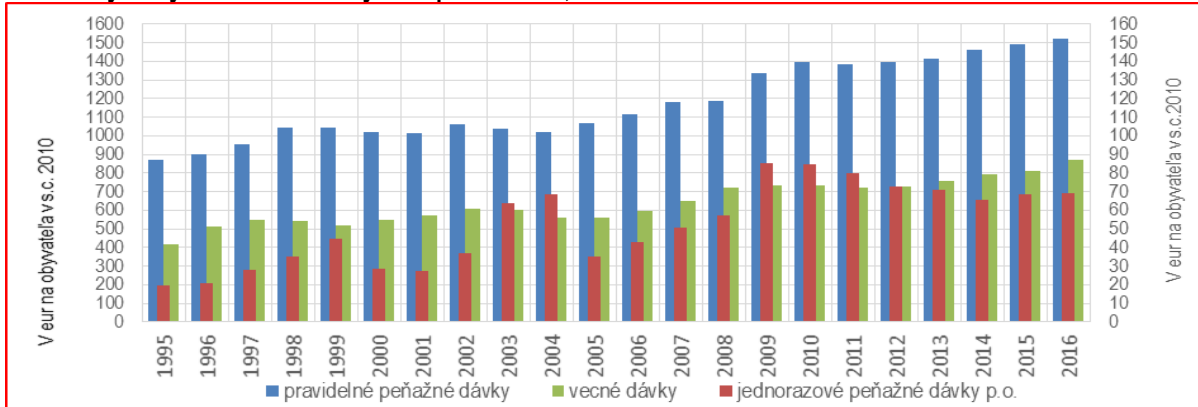
Výdavky na dávky v účele choroba/zdravotná starostlivosť zaznamenali medziročný rast o 7,8 %. Medziročný pokles o 12,1 % v účele sociálne vylúčenie bol zapríčinený poklesom počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a rastom zamestnanosti.

Tab. 1.4 Výdavky na sociálnu ochranu podľa druhu v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	mil.PPS	EUR na obyv. s.c. 2010	PPS na obyv.	% z výdavkov	% HDP	Index 2016/2015
Sociálne dávky	14 499,4	22 656,2	2 457,5	4 171,8	100,0	17,9	103,6
Netestované na príjem	13 925,3	21 759,1	2 360,2	4 006,6	96,0	17,2	104,1
Peňažné dávky	8 958,3	13 997,8	1 518,3	2 577,5	61,8	11,0	102,4
Periodické	8 654,1	13 522,6	1 466,8	2 490,0	59,7	10,7	102,4
Jednorazové	304,1	475,2	51,6	87,5	2,1	0,4	101,6
Vecné dávky	4 967,0	7 761,3	841,9	1 429,1	34,3	6,1	107,3
Testované na príjem	574,1	22 656,2	97,3	165,2	4,0	0,7	103,6
Peňažné dávky	414,1	897,1	70,2	119,2	2,9	0,5	93,6
Periodické	311,5	647,1	52,8	89,6	2,1	0,4	91,4
Jednorazové	102,6	486,7	17,4	29,5	0,7	0,1	89,8
Vecné dávky	160,0	160,3	27,1	46,0	1,1	0,2	96,7

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.6 Výdavky na sociálne dávky v SR podľa druhu, 2016

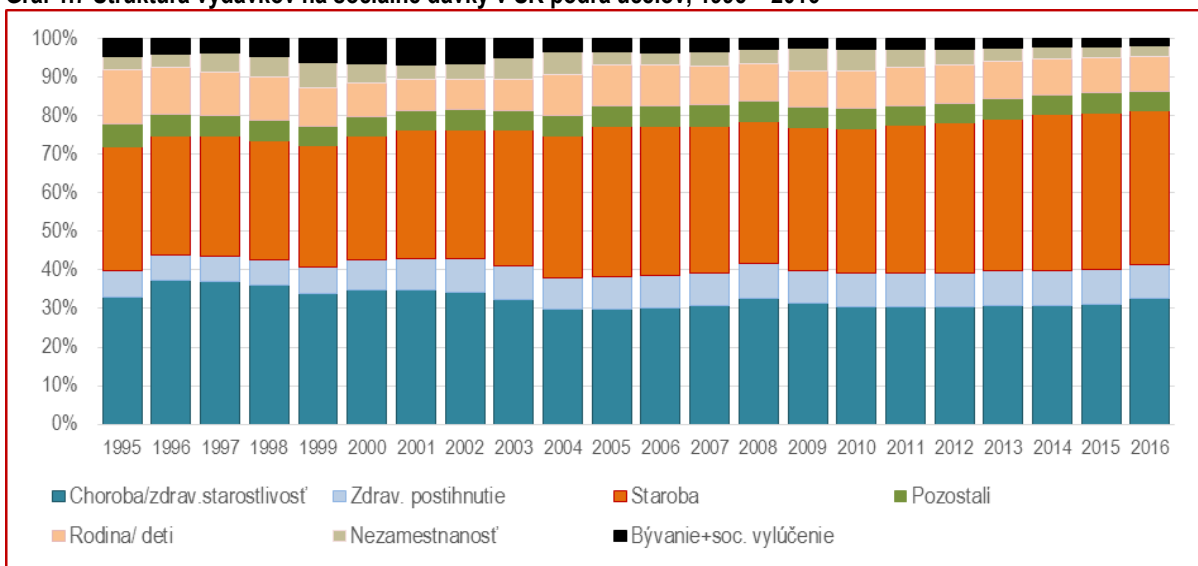

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

V roku 2016 tvorili z vyplatených dávok pravidelné peňažné dávky 61,8 %, jednorazové peňažné dávky 2,8 % a vecné dávky 35,4 %. V monitorovanom období rástli peňažné pravidelné dávky prezentované v s. c. 2010 z 870 eur na obyvateľa (1995) na 1 519,6 eur na obyvateľa (2016). Jednorazové peňažné dávky mali v danej mernej jednotke 3,5 násobný rast (z 19,7 na 68,9 eur na obyvateľa v s. c. 2010). Výdavky na vecné dávky sa v sledovanom období zvýšili 2,1 krát (zo 414,7 na 869,0 eur na obyvateľa v s. c.2010).

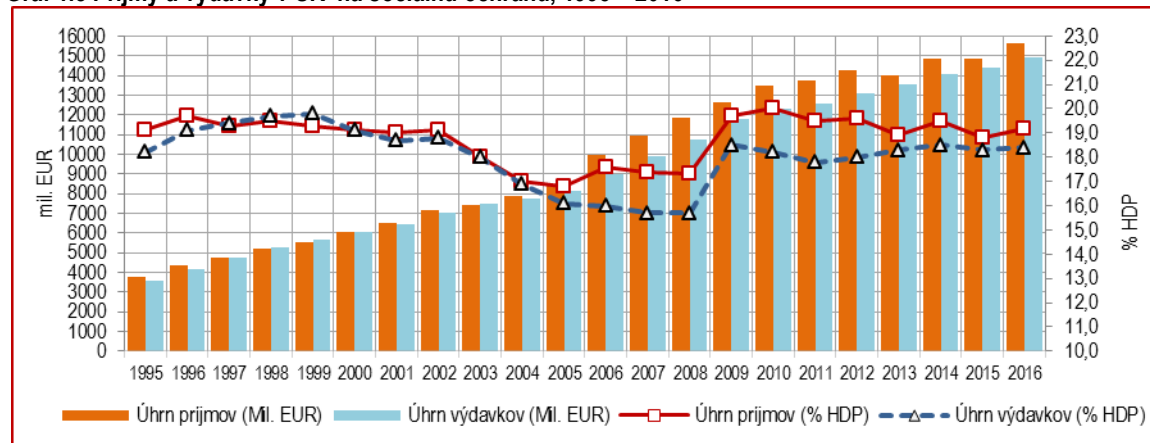
Celkové výdavky na sociálnu ochranu vzrástli 4,2-násobne od roku 1995 (3 575,3 mil. eur) do roku 2016 (14 901,1 mil. eur, 18,4 % HDP). Kým v roku 1999 predstavovali 19,8 % HDP, v rokoch 2007 – 2008 dosiahli len 15,7 % HDP.

Graf 1.7 Štruktúra výdavkov na sociálne dávky v SR podľa účelov, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.8 Príjmy a výdavky v SR na sociálnu ochranu, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Z dlhodobého hľadiska sa očakáva, že príjmy v oblasti sociálnej ochrany budú vyrovnané s výdavkami na sociálnu ochranu. Toto nie je to nevyhnutné v krátkodobom alebo strednodobom horizonte. V systéme sociálnej ochrany SR príjmy prekročili výdavky v rokoch 1995 (4,9 %) – 1996 (3,3%) najmä z dôvodu nastavenia výšky poistného z vymeriavacích základov. V roku 2016 bol rozdiel medzi príjmami a výdavkami 4,7 %.

Hlavný dôvod, prečo výdavky a príjmy nemusia byť vyvážené je to, že sa zaznamenávajú príslušné sumy na základe časového rozlíšenia, to znamená v čase, keď nastali udalosti, ktoré vytvárajú súvisiace pohľadávky a záväzky. Rovnováha medzi príjmami a výdavkami na úrovni programu je ovplyvnená nielen spôsobom financovania, ale aj fázou implementácie. Napr. v roku 2005 bol zavedený program dôchodkového sporenia, ktorý akumuloval finančné prostriedky na sporivých fondoch a dôchodky sa začali vyplácať až v roku 2015. Vybilancovanie príjmov a výdavkov je závislé najmä od častých zmien legislatívy SR v oblasti sociálnej ochrany, platobnej disciplíny zamestnávateľov do poistných fondov, od trhu práce (zamestnanosť, rast platov) a od demografického vývoja.

1.3 Výdavky na dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 4, 7, 8, 10, 12, 13)

Účel choroba/zdravotná starostlivosť pokrýva:

- peňažné dávky, ktoré v plnej výške alebo čiastočne nahradzujú stratu zárobkov počas dočasnej neschopnosti pracovať vzhľadom k nemoci alebo zraneniu (SR: dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia),
- zdravotnú starostlivosť poskytovanú v rámci sociálnej ochrany pre udržanie, obnovu alebo zlepšenie zdravia chránených osôb financovanú prevažne zdravotnými poisťovňami.

Platená nemocenská sú dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia. Aj platená dovolenka v prípade nemoci alebo úrazu odkázaného člena rodiny (väčšinou nezaopatrené dieťa) je zaradená pod túto položku.

Iné peňažné dávky: rôzne platby chráneným osobám súvisiace s nemocou alebo úrazom.

Lekárska starostlivosť osobitne pokrýva tovary a služby používané pri liečbe, prevencii alebo rehabilitácii:

Zdravotná starostlivosť o hospitalizovaného pacienta: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám počas pobytu v nemocnici, na klinike, v sanatóriu, zariadení poskytujúcom termálnu terapiu alebo v podobnom lekárskom zariadení, vrátane nákladov na stravu a ubytovanie. Za normálnych okolností musí pacient stráviť v zariadení najmenej jednu noc.

Ambulantná zdravotná starostlivosť: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám v ich domovoch (vrátane domovov dôchodcov), v lekárskejších ordináciách alebo v ambulantných oddeleniach nemocníc alebo kliník.

Farmaceutické výrobky: podkategória ambulantnej starostlivosti, obsahuje všetky predpísané, predávané alebo priamo poskytované farmaceutické výrobky pre lekársku starostlivosť; pod tento pojem sú zahrnuté aj krv a plazma.

Iné vecné dávky: iná než lekárska pomoc poskytovaná chorým alebo zraneným ľuďom na pomoc pri denných úkonoch, ako je pomoc v domácnosti alebo v dopravných prostriedkoch.

Náklady na tovary alebo služby, ktoré musí plne hradiť pacient, nie sú zahrnuté do programu sociálnej ochrany.

Tab. 1.5 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na oby v. s.c. 2010	PPS na oby v	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	4 712,5	100,0	798,7	1 355,9	5,8	107,8
Netestované dávky na príjem	4 712,5	100,0	798,7	1 355,9	5,8	107,8
Peňažné dávky	425,3	9,0	72,1	122,4	0,5	114,7
Periodické	424,1	9,0	71,9	122,0	0,5	115,5
Nemocenská	424,1	9,0	71,9	122,0	0,5	115,5
Iné peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Jednorazové	1,2	0,0	0,2	0,4	0,0	31,4
Iné jednorazové dávky	1,2	0,0	0,2	0,4	0,0	31,4
Vecné dávky	4 287,2	91,0	726,6	1 233,5	5,3	107,2
Ústavná zdrav. starostlivosť	1 362,3	28,9	230,9	392,0	1,7	100,4
Priamo poskytnuté	1 362,3	28,9	230,9	392,0	1,7	100,4
Refundácia nákladov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ambulantná zdrav. starostlivosť	2 862,2	60,7	485,1	823,5	3,5	111,1
Priamo poskytnuté liečivá na recepty	1 074,3	22,8	182,1	309,1	1,3	104,5
Iné priame poskytnutie	1 778,3	37,7	301,4	511,7	2,2	115,3
Refundácia nákladov na liečivá	9,4	0,2	1,6	2,7	0,0	233,0
Iná refundácia nákladov	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Iné vecné dávky	62,8	1,3	10,6	18,1	0,1	90,6
Testované dávky na príjem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

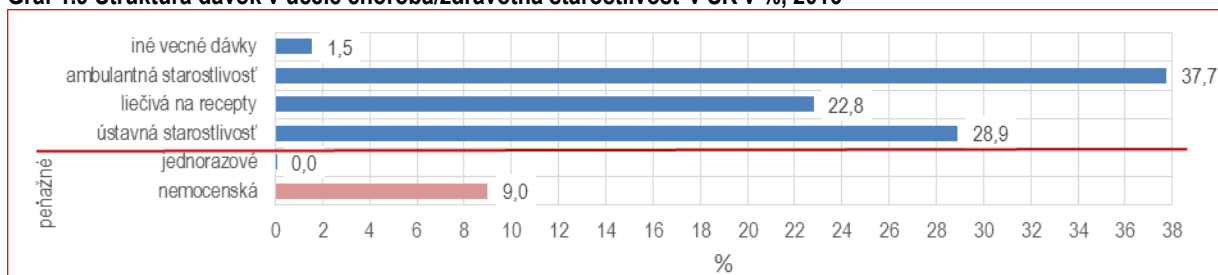
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky v roku 2016 na účel choroba/zdravotná starostlivosť dosiahli 4 712,5 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 7,8 %. V roku 2016 sa medziročne zvýšili výdavky na nemocenské dávky o 15,5 % a zvýšili sa výdavky na ústavnú zdravotnú starostlivosť o 11,1 %.

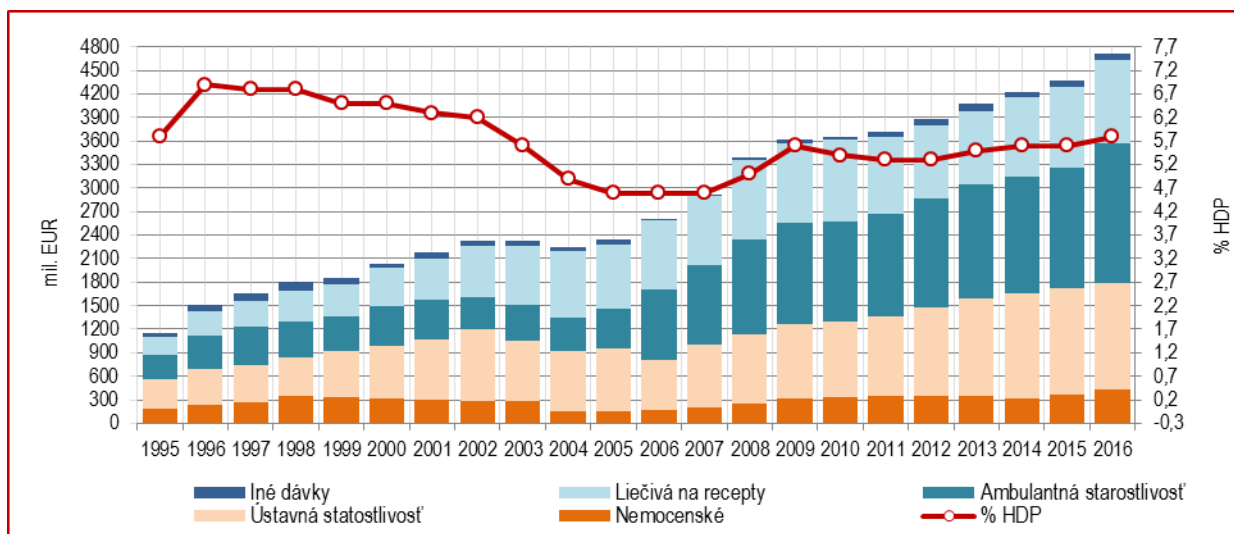
V účele choroba/zdravotná starostlivosť prevládali vecné dávky financované zdravotnými poisťovňami. V roku 2016 bol podiel výdavkov na ambulantnú starostlivosť 37,7 %, výdavky na ústavnú starostlivosť 28,9 %, liečivá na recepty 22,8 % a iné vecné dávky 1,1 %. V roku 2016 tvorili výdavky na peňažné dávky (nemocenská a OČR platená zamestnávateľmi a z nemocenského poistenia a jednorazové dávky z úrazového poistenia SP) 9 %.

Graf 1.9 Štruktúra dávok v účele choroba/zdravotná starostlivosť v SR v %, 2016

V porovnaní s rokom 1995 sa výdavky na tento účel zvýšili 4,1 krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v roku 1996 (6,9 %), najnižší v rokoch 2005 až 2007 (4,6 %). Od roku 2004 sa zmenou legislatívy výrazne znížili výdavky na nemocenské dávky. Dôvodom poklesu výdavkov na ústavnú starostlivosť v roku 2006 bolo detailnejšie účtovanie výdavkov na ústavnú starostlivosť. Výdavky na špecializovanú ambulantnú starostlivosť, ktorú vykonávali lekári v nemocničných ambulanciách, boli zahrnuté do výdavkov na špeciálnu ambulantnú starostlivosť. Z pohľadu štruktúry sociálnych dávok podľa účelov, výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť dosiahli najnižší podiel v roku 2005 (29,9 %) a najvyšší v roku 1996 (37,5 %).

Graf 1.10 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 1995 – 2016

1.4 Výdavky na účel zdravotné postihnutie (invalidita) v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 6, 9,10,11, 12, 13, 14, 15, 21).

Zdravotné postihnutie je plná alebo čiastočná neschopnosť zapojiť sa do ekonomickej činnosti alebo viesť normálny život vzhľadom k fyzickému alebo mentálnemu poškodeniu, ktoré má s najväčšou pravdepodobnosťou buď trvalý charakter alebo pretrváva po dobu dlhšiu ako je minimálne stanovené.

Účel invalidita pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú príjem osobám, ktoré nedosiahli štandardný dôchodkový vek ako je stanovený v referenčnom programe, ktorých schopnosť pracovať a zarábať peniaze je oslabená pod minimálnu úroveň stanovenú ako fyzická a mentálna invalidita,
- zabezpečujú rehabilitačné služby, ktoré sa špeciálne požadujú pre invalidov,
- zabezpečujú invalidom tovary a služby inej než lekárskej starostlivosti.

Invalidný dôchodok: pravidelné platby určené na udržanie alebo podporu príjmov človeka v prípade poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu. Poberateľ invalidného dôchodku nedosiahol zákonný/štandardný dôchodkový vek.

Predčasný dôchodok z dôvodu obmedzenej pracovnej schopnosti: pravidelné platby starším pracovníkom, ktorí odchádzajú do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného dôchodkového veku.

Dávka na starostlivosť: dávka platená invalidným osobám, ktoré potrebujú častú alebo trvalú pomoc, aby mohli platiť osobitné poplatky za starostlivosť (inú než lekársku starostlivosť).

Ekonomická integrácia hendikepovaných: dávky platené invalidným osobám, ak vykonávajú prácu prispôbenú ich stavu zvyčajne v chránenej dielni alebo ak navštevujú kurzy odborného výcviku.

Iné peňažné dávky: pravidelné alebo jednorazové platby, ktoré nespádajú pod vyššie uvedené definície, akou je príležitostná podpora príjmu a podobne.

Bývanie: poskytnutie bývania prípadne stravovania invalidným osobám v príslušných zariadeniach.

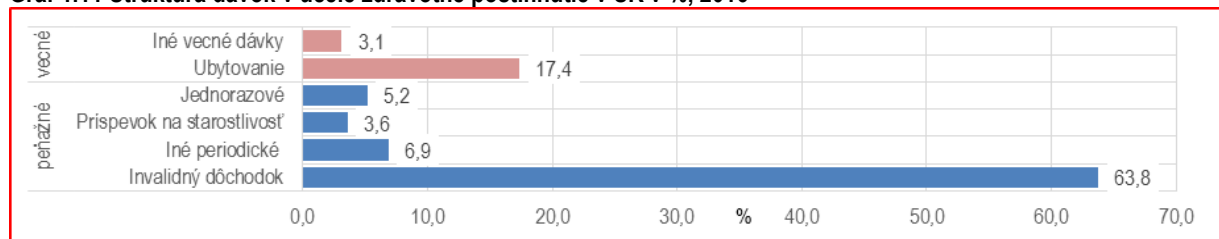
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností: praktická pomoc poskytovaná invalidným osobám na podporu ich každodenných činností. Do tejto kategórie je zahrnutá domáca pomoc rovnako ako platenie dávky osobe, ktorá sa o invalidného človeka stará.

Rehabilitácia: úhrada špecifických tovarov a služieb (iná než lekárska starostlivosť) a odborný výcvik pre ďalšiu zamestnávateľskú a sociálnu rehabilitáciu invalidných osôb. Tieto služby sa môžu poskytovať v špecializovaných inštitúciách. Tovary a služby môže poskytovať zamestnávateľ, ale keď majú slúžiť hlavne výrobnému procesu v podniku, nemali by sem byť zahrnuté. Lekárska rehabilitácia – napríklad fyzioterapia – je zahrnutá do účelu choroba/zdravotná starostlivosť.

Iné vecné dávky: rôzne služby a tovary poskytované invalidným osobám, aby im umožnili účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách alebo cestovať a/alebo zúčastniť sa spoločenského života, vrátane znížených cien, taríf, cestovného a podobne, ktoré sa poskytujú invalidným osobám vyslovene z dôvodov sociálnej ochrany.

V účele zdravotné postihnutie prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a zo štátneho rozpočtu. V roku 2016 bol podiel výdavkov na invalidný dôchodok 63,8 %, na iné periodické dávky 6,9 %, na jednorazové dávky 5,2 % a príspevok na starostlivosť 3,6 %. Podiel výdavkov na sociálne zariadenia pre dlhodobu ťažko zdravotne chorých tvoril 17,4 %.

Graf 1.11 Štruktúra dávok v účele zdravotné postihnutie v SR v %, 2016

Výdavky na účel zdravotné postihnutie v roku 2016 dosiahli 1 279,0 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 3,4 %. V porovnaní s rokom 1995 sa zvýšili 5,4 krát. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 1,2 % HDP (1995 – 1998) do 1,6 % HDP (2002 a 2012 – 2016). Od roku 2004 boli výdavky na peňažné príspevky na opatrovanie preklasifikované z účelu

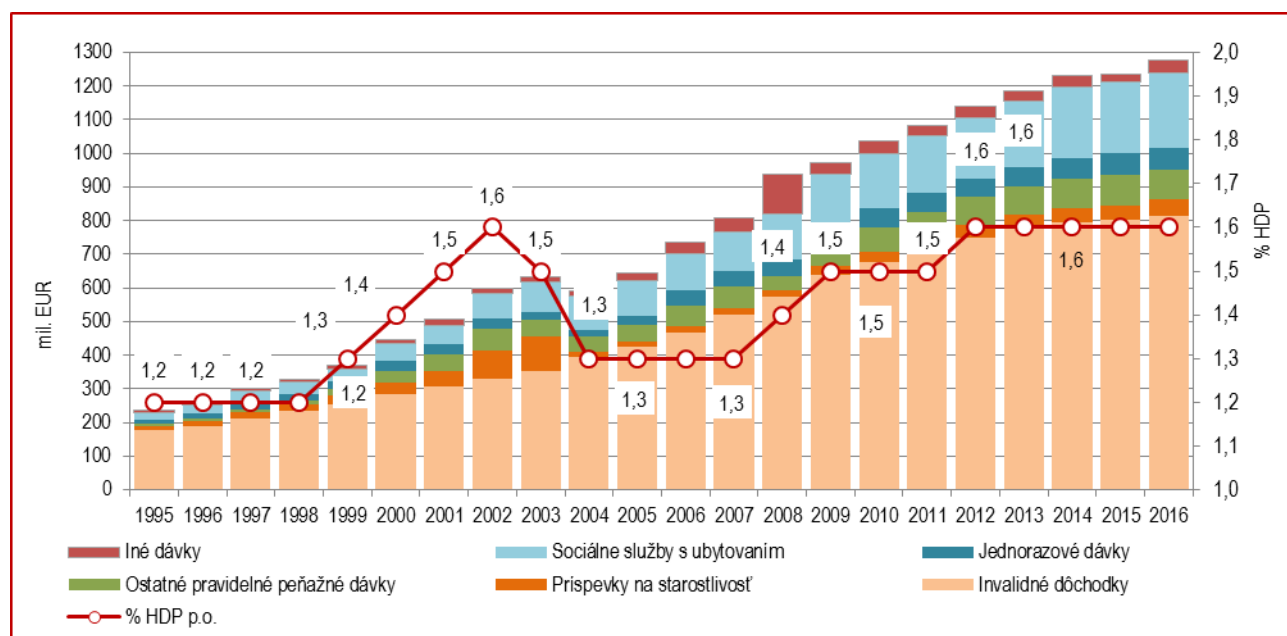
zdravotné postihnutie do účelu staroba. Podiel výdavkov na účel zdravotné postihnutie predstavoval minimum v roku 1996 (6,4 %) a maximum v rokoch 2008 a 2012 – 2014 (9,0 %).

Tab. 1.6 Výdavky na sociálne dávky na účel zdravotné postihnutie v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. (s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	1 279,0	100,0	216,8	368,0	1,6	103,4
Netestované dávky na príjem	1 119,5	87,5	189,7	322,1	1,4	103,9
Peňažné dávky	857,1	67,0	145,3	246,6	1,1	101,8
Periodické	839,3	65,6	142,3	241,5	1,0	101,8
Invalidný dôchodok	813,9	63,6	138,0	234,2	1,0	101,8
Predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej činnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Príspevok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ekonomická integrácia hendikepovaných	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	25,3	2,0	4,3	7,3	0,0	101,6
Jednorazové	17,9	1,4	3,0	5,1	0,0	99,9
Príspevok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ekonomická integrácia hendikepovaných	2,6	0,2	0,4	0,7	0,0	109,4
Iné peňažné jednorazové dávky	15,3	1,2	2,6	4,4	0,0	98,5
Vecné dávky	262,4	20,5	44,5	75,5	0,3	111,7
Ubytovanie	222,5	17,4	37,7	64,0	0,3	105,8
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehabilitácia	3,4	0,3	0,6	1,0	0,0	x
Iné vecné dávky	36,6	2,9	6,2	10,5	0,0	174,5
Testované dávky na príjem	159,5	12,5	27,0	45,9	0,2	100,0
Peňažné dávky	159,5	12,5	27,0	45,9	0,2	100,0
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.12 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel zdravotné postihnutie, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.5 Výdavky na sociálne dávky na účel staroba v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 11, 10, 12, 13, 14, 15, 18, 20)

Účel staroba pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú náhradu príjmu, keď staršia osoba odíde z trhu práce do dôchodku,
- garantujú určitý príjem, keď osoba dosiahla predpísaný vek,
- hradia tovary alebo služby špecificky vyžadované osobnými alebo sociálnymi okolnosťami staršieho človeka.

Starobný dôchodok: pravidelné platby určené k a) zachovaniu príjmu poberateľa určitých profesií po odchode do dôchodku zo zárobkového zamestnania v zákonom/štandardnom veku alebo b) podpore príjmu starších osôb.

Očakávaný starobný dôchodok: pravidelné platby určené k zachovaniu príjmu užívateľa dávok, ktorý odíde do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného veku, ako je to stanovené v príslušnom programe. K tomuto môže dôjsť so znížením alebo bez zníženia vypočítanej hodnoty starobného dôchodku.

Čiastočný dôchodok: pravidelná platba časti plného starobného dôchodku starším pracujúcim, ktorí aj naďalej pracujú, ale skracujú svoju pracovnú dobu, alebo ktorých príjem z profesionálnej aktivity je pod stanoveným stropom.

Prídavok na starostlivosť: dávka platená starším ľuďom, ktorí potrebujú častú alebo stálu pomoc na uhradenie osobitných výdavkov (na inú než lekársku starostlivosť).

Iné peňažné dávky: periodické alebo jednorazové dávky platené po odchode do dôchodku alebo kvôli starobe, ktoré nespádajú pod žiadnu z hore uvedených definícií, ako sú kapitálové čiastky platené osobám nespĺňajúcim celkom požiadavky na pravidelný starobný dôchodok, alebo tým, ktorí sa zúčastnili programu založeného len k úhrade kapitálu pri odchode do dôchodku.

Bývanie: úhrada ubytovania a niekedy stravovania osobám v dôchodku buď v špecializovaných zariadeniach (domovy dôchodcov, opatrovateľské domy) alebo tým, ktorí zostali s rodinou.

Podpora pri vykonávaní každodennej činnosti: praktická pomoc poskytovaná starým ľuďom pri vykonávaní ich každodennej činnosti. Do tejto kategórie je zahrnutá aj domáca pomoc, rovnako ako vyplácanie podpory osobe, ktorá sa stará o staršiu osobu.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby pre dôchodcov, ktoré im umožnia účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách, cestovanie a/alebo účasť na spoločenskom živote. Toto zahŕňa zníženie cien, taríf a cestovného pre starobných dôchodcov, ktoré sa výlučne poskytujú na sociálnu ochranu.

Tab. 1.7 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 2016

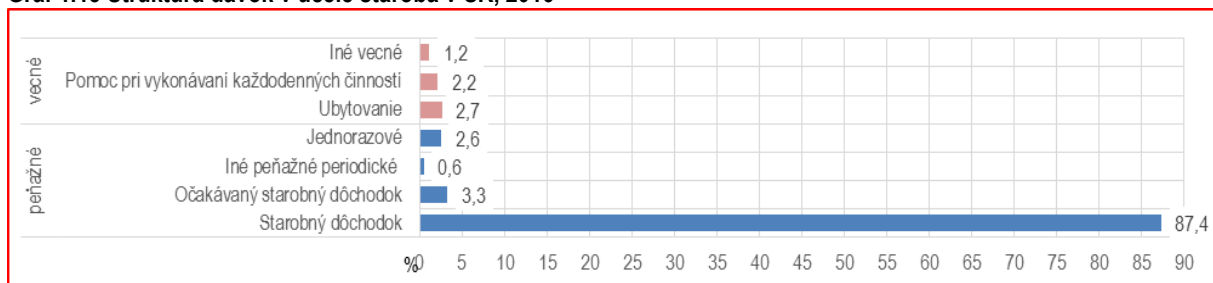
Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. (s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	5 817,7	100,0	986,1	1673,9	7,2	102,0
Netestované dávky na príjem	5 637,0	96,9	955,4	1621,9	6,9	102,1
Peňažné dávky	5 411,4	93,0	917,2	1557,0	6,7	101,9
Periodické	5 308,5	91,2	899,7	1527,4	6,5	101,9
Starobný dôchodok	5 082,2	87,4	861,4	1462,3	6,3	100,9
Očakávaný starobný dôchodok	193,6	3,3	32,8	55,7	0,2	124,7
Čiastočný dôchodok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Prídavok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	32,7	0,6	5,5	9,4	0,0	213,7
Jednorazové	102,9	1,8	17,4	29,6	0,1	99,3
Iné jednorazové dávky	102,9	1,8	17,4	29,6	0,1	99,3
Vecné dávky	225,7	3,9	38,2	64,9	0,3	107,3
Ubytovanie	155,9	2,7	26,4	44,9	0,2	112,9
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné vecné dávky	69,7	1,2	11,8	20,1	0,1	96,7
Testované dávky na príjem	180,7	3,1	30,6	52,0	0,2	98,1
Peňažné dávky	53,1	0,9	9,0	15,3	0,1	93,7
Vecné dávky	127,6	2,2	21,6	36,7	0,2	100,1

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky na účel **staroba** v roku 2016 dosiahli 5 817,7 mil. eur a v a medziročne sa zvýšili o 2,0 %. V roku 2016 sa medziročne zvýšili výdavky na starobný dôchodok o 0,9 % a zvýšili sa tiež výdavky na domovy dôchodcov o 12,9 %.

V porovnaní s rokom 1995 sa zvýšili výdavky na tento účel 5,2 krát. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 5,6 % (2008) do 7,3 % (2014 - 2015) HDP. Od roku 2009 je klasifikovaný výsluhový starobný dôchodok vo veku poberateľov do 62 roku života ako očakávaný starobný dôchodok.

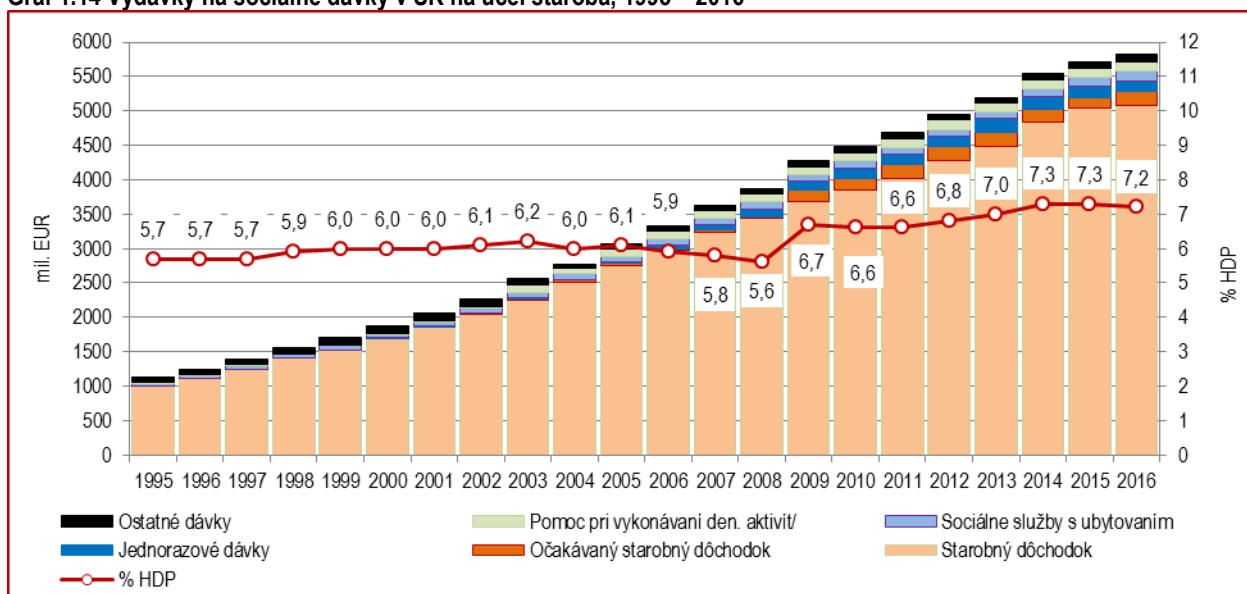
Graf 1.13 Štruktúra dávok v účele staroba v SR, 2016

V účele staroba prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a sociálneho zabezpečenia silových rezortov. V roku 2016 bol podiel výdavkov na starobný dôchodok 87,4 %. Podiel výdavkov na domovy dôchodcov (ubytovanie) tvoril 2,7 %.

Výdavky na dávky na účel staroba sa pohybovali od 31,0 % (1996) až po 40,8 % (2015). Hlavnou príčinou bolo starnutie populácie SR a rast počtu poberateľov starobných dôchodkov.

Graf 1.14 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.6 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 10, 11, 12, 13, 18, 19, 20)

Účel pozostalí zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú dočasný alebo stály príjem osobám, ktoré utrpeli stratu manžela/manželky alebo pokrvného príbuzného obvykle vtedy, keď tento predstavoval pre užívateľa hlavného žiteľa,
- kompenzujú pozostalým náklady na pohreb alebo ťažkosti spôsobené úmrtím člena rodiny,
- poskytujú tovary a služby oprávneným pozostalým.

Vdovský/vdovecký alebo sirotsky dôchodok: pravidelné platby osobám, ktorých nárok vyplýva z ich vzťahu k zosnulému chránenému týmto programom (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

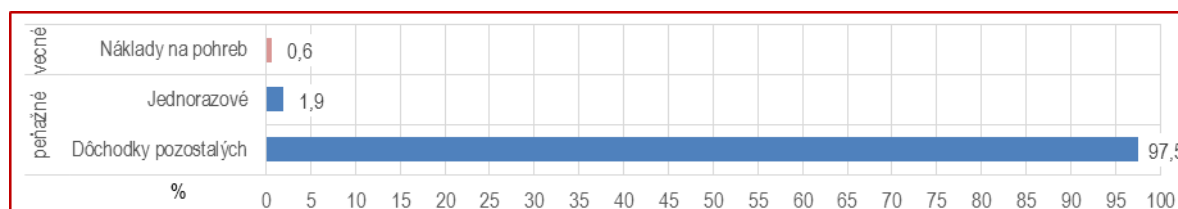
Finančná podpora pri úmrtí: jednorazová platba tomu, ktorého nárok vyplýva z jeho vzťahu k zosnulému (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

Iné peňažné dávky: iné periodické alebo jednorazové platby poskytované pozostalému na základe odvodeného práva.

Výdavky na pohreb: čiastky platené na výdavky za pohreb, pochovanie (alebo iné uloženie pozostatkov) zosnulej osoby chránenej programom. Táto dávka je spravidla poskytovaná osobám, ktoré hradia tieto náklady.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované pozostalým, aby sa mohli zúčastniť spoločenského života.

Graf 1.15 Štruktúra dávok v účele pozostalí v SR v %, 2016

V účele pozostalí prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a štátneho rozpočtu. V roku 2016 bol podiel výdavkov na pozostalostné dôchodky 97,5 % (sôla a v súbehu dôchodky vdovské vdovecké, sirotské a výsluhové). Podiel výdavkov na jednorazové dávky (napr. vianočný príspevok k dôchodkom) tvoril 1,9 %.

Výdavky na účel **pozostalí** v roku 2016 dosiahli 702,7 mil. eur a v porovnaní s rokom 1995 sa zvýšili 3,5 krát. V sledovanom období sa výdavky pohybovali v rozmedzí od 0,8 do 1,0 % z HDP. Zmenou legislatívy po 1.1.2005 sa zmenili podmienky nároku na poberanie vdoveckého dôchodku a postupne sa zvyšoval počet poberateľov vdoveckých dôchodkov a výdavky na tieto dávky. Medziročné indexy na výdavky na pozostalostné dôchodky (sôla a v súbehu vdovské, vdovecké, sirotské) boli extrémne pre index 2004/2003 (11,2 %). Medziročný index 2016/2015 bol záporný -1,9 %.

Tab. 1.8 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí, 2016

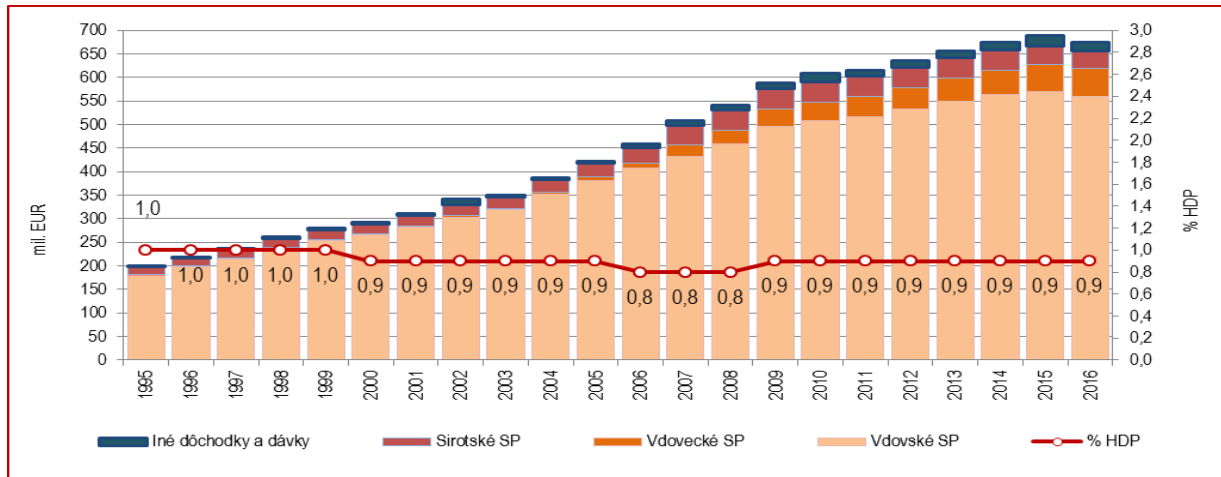
Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na oby v. (s.c.2010)	PPS na oby v.	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	702,7	100,0	119,1	202,2	0,9	98,1
Netestované dávky na príjem	697,5	99,3	118,2	200,7	0,9	98,1
Peňažné dávky	693,4	98,7	117,5	199,5	0,9	98,2
Periodické	685,4	97,5	116,2	197,2	0,8	98,8
Dôchodky pozostalých	685,1	97,5	116,1	197,1	0,8	98,8
Iné peňažné periodické dávky	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0	91,2
Jednorazové	8,0	1,1	1,4	2,3	0,0	63,5
Finančná podpora pri úmrtí	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	81,5
Iné jednorazové dávky	7,8	1,1	1,3	2,2	0,0	63,0
Vecné dávky	4,1	0,6	0,7	1,2	0,0	89,6
Náklady na pohreb	4,1	0,6	0,7	1,2	0,0	89,6
Iné vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Testované dávky na príjem	5,3	0,7	0,9	1,5	0,0	5,42
Peňažné dávky	5,3	0,7	0,9	1,5	0,0	5,42
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Dávky na účel pozostalí mali v rámci výdavkov na dávky sociálnej ochrany najmenší podiel v roku 2003 (4,9 %) a najväčší v roku 1995 (5,8 %)

Graf 1.16 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.7 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel rodina/deti v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 18, 20)

Účel rodina/deti zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú finančnú podporu domácnostiam na výchovu detí,
- poskytujú finančnú pomoc osobám, ktoré podporujú iných príbuzných než sú deti,
- poskytujú sociálne služby špeciálne určené na pomoc a ochranu rodiny, najmä detí.

Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa: platby jednorazové alebo závislé od zárobku určené na kompenzáciu chránenej osoby za stratu zárobku vzhľadom k neprítomnosti v práci v súvislosti s narodením dieťaťa na obdobie pred a/alebo po pôrode alebo v súvislosti s adopciou. Dávku možno vyplácať aj otcovi.

Podpora pri narodení: dávky zvyčajne platené ako jednorazová suma alebo v splátkach v prípade narodenia dieťaťa alebo adopcie.

Dávka na materskú dovolenku: dávka platená buď matke alebo otcovi v prípade prerušenia zamestnania alebo obmedzenia pracovnej doby v záujme umožniť výchovu dieťaťa zvyčajne v nízkom veku.

Rodinný alebo detský prídavok: pravidelné platby členovi domácnosti s nezaopatrenými deťmi, ktoré majú pomôcť s nákladmi na výchovu detí.

Iné peňažné dávky: dávky platené nezávisle od rodinných prídavkov na podporu domácností a pomoc pri úhrade špecifických nákladov, ako sú náklady vznikajúce zo špecifických potrieb rodín s osamelým rodičom alebo rodín s hendikepovanými deťmi.

Detská denná starostlivosť: prístrešie a strava poskytované deťom predškolského veku počas dňa alebo časti dňa. Vekový limit pre dieťa predškolského veku je definovaný v národnej legislatíve. Sem je zahrnutá aj finančná pomoc pre platenie zdravotnej sestry, ktorá dohliada na deti počas dňa.

Bývanie: prístrešok a strava poskytované deťom a rodinám na permanentnom základe (ako sú opatrovateľské ústavy a pestúnske rodiny).

Domáca pomoc: tovary a služby poskytované doma deťom a/alebo tým, ktorí sa o nich starajú.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované rodinám, mladým ľuďom alebo deťom (centrá voľného času), vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre deti alebo veľké rodiny, ktoré sa vyslovene poskytujú na sociálnu ochranu.

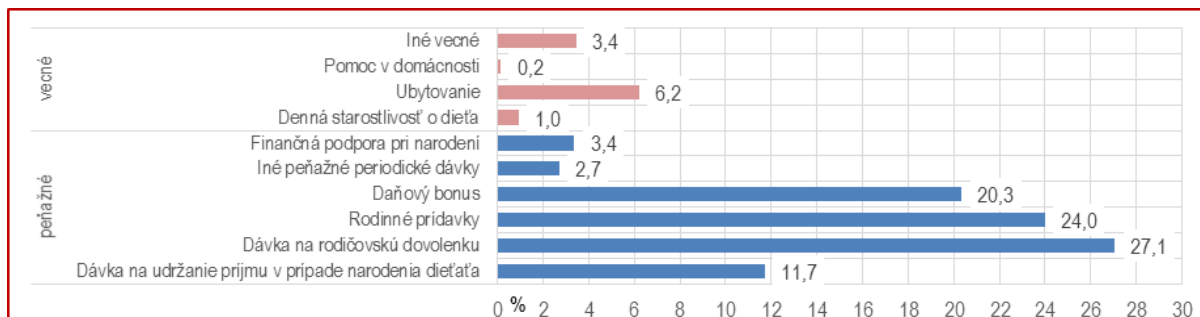
Tab. 1.9 Výdavky na sociálne dávky na účel rodina/deti, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. (s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	1 303,6	100,0	220,9	375,1	1,6	101,9
Netestované dávky na príjem	1 280,8	98,3	217,1	368,5	1,6	102,3
Peňažné dávky	1 140,6	87,5	193,3	328,2	1,4	102,0
Periodické	1 095,9	84,1	185,8	315,3	1,4	101,9
Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa	152,6	11,7	25,9	43,9	0,2	119,7
Dávka na rodičovskú dovolenku	352,7	27,1	59,8	101,5	0,4	99,2
Rodinné alebo detské prídavky*	578,2	44,4	98,0	166,4	0,7	99,9
Iné peňažné periodické dávky	12,4	1,0	2,1	3,6	0,0	87,6
Jednorazové	44,7	3,4	7,6	12,9	0,1	105,6
Finančná podpora pri narodení	43,9	3,4	7,4	12,6	0,1	105,8
Dávka na rodičovskú dovolenku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné jednorazové dávky	0,8	0,1	0,1	0,2	0,0	95,3
Vecné dávky	140,2	10,8	23,8	40,3	0,2	104,4
Denná starostlivosť o dieťa	12,4	1,0	2,1	3,6	0,0	157,5
Ubytovanie	81,0	6,2	13,7	23,3	0,1	112,4
Pomoc v domácnosti	2,0	0,2	0,3	0,6	0,0	107,5
Iné vecné dávky	44,8	3,4	7,6	12,9	0,1	85,3
Testované dávky na príjem	26,5	2,0	4,5	7,9	0,0	116,7
Peňažné dávky	26,5	2,0	4,5	7,9	0,0	116,7
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Výdavky na účel rodina/deti v roku 2016 dosiahli 1 303,6 mil. eur (1,6 % HDP) a v porovnaní s rokom 1995 sa zvýšili 2,7 krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v roku 1995 (2,5 %), najnižší v roku 2003 a 2008 (1,4 %). Medziročné indexy na výdavky na účel rodina/deti boli extrémne pre indexy 2004/2003 (32,4 %) a pre index 1999/1998 (-3,3 %). Od roku 2004 sa výdavky na tento účel zvýšili. Dôvodom boli najmä legislatívne zmeny, napr.: daňový bonus na nezaopatrené

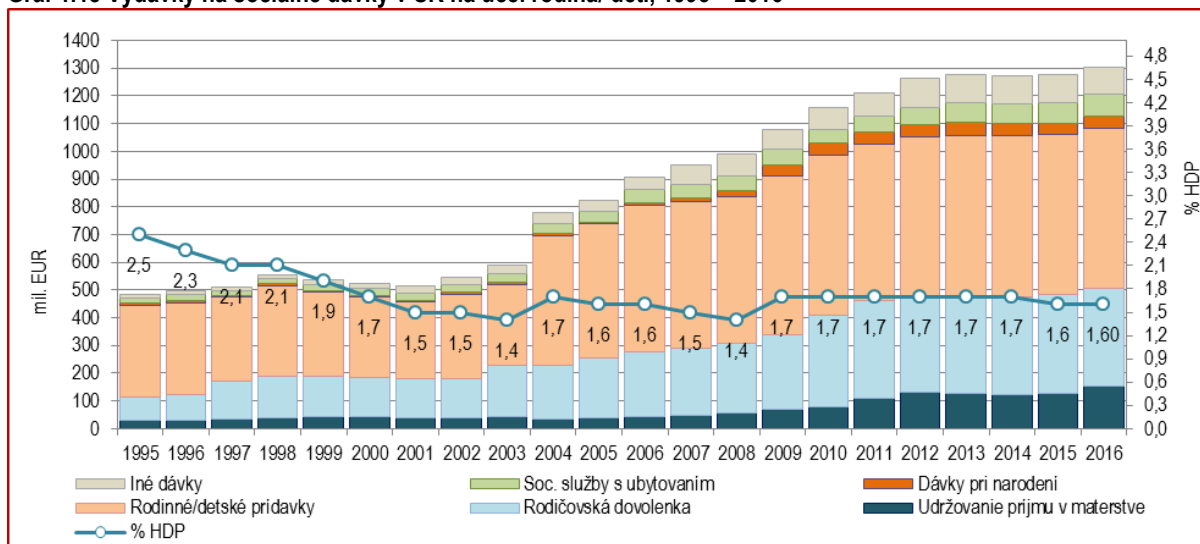
dieťa, rodinné prídavky nie sú testované na príjem a sú valorizované. K 1.1.2014 nadobudol účinnosť nový zákon o príspevku pri narodení dieťaťa.

Graf 1.17 Štruktúra dávok v SR na účel rodina/deti, 2016

V účele rodina/deti prevládali peňažné dávky financované zo štátneho rozpočtu a z nemocenského poistenia. V roku 2016 bol podiel výdavkov na rodičovskú dovolenku (rodičovský príspevok) 27,1 %, výdavky na rodinné prídavky 24,0 %, daňový bonus mal váhu 20,3 %. V roku 2016 tvorili výdavky na jednorazovú finančnú podporu pri narodení 3,4 %. Z vecných dávok položka ubytovanie (výdavky na detské domovy a iné sociálne zariadenia pre matky s deťmi) tvorili 6,2 %. Do položky denná starostlivosť boli zaradené výdavky obcí na jasle (1,0 %).

Graf 1.18 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel rodina/ deti, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.8 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 3, 7, 8, 13, 16, 18, 21)

Účel nezamestnanosť zahŕňa dávky, ktoré:

- nahradzujú celkom alebo sčasti príjem, o ktorý pracovník prišiel v súvislosti so stratou zárobkovej činnosti,
- poskytujú minimálne životné prostriedky alebo príjem osobám, ktoré vstupujú alebo sa vracajú na pracovný trh,
- kompenzujú stratu zárobkov vo vzťahu k čiastočnej nezamestnanosti,
- nahradzujú celkom alebo čiastočne príjem, o ktorý prichádza starší pracovník odchodom zo zárobkovej činnosti do dôchodku dosiahnutím zákonom stanoveného veku odchodu do dôchodku kvôli zníženiu pracovných miest z ekonomických dôvodov,
- prispievajú na náklady na zaškolenie alebo rekvalifikáciu osôb, ktoré si hľadajú zamestnanie,
- pomáhajú nezamestnaným osobám uhradiť cestovné alebo presťahovanie kvôli získaniu zamestnania,
- poskytujú pomoc a úľavu pri úhrade príslušných tovarov a služieb.

Účel nezamestnanosť obsahuje predovšetkým pasívne opatrenia trhu práce.

Plné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu zárobku vtedy, keď je osoba spôsobilá pracovať a je práceschopná, ale nemôže si nájsť vhodné zamestnanie, vrátane osôb, ktoré predtým neboli zamestnané.

Čiastočné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu mzdy alebo platu vzhľadom k formálnej dohode o zamestnaní na skrátený pracovný úväzok a/alebo sporadické pracovné rozpisy bez ohľadu na ich príčinu (podnikateľská recesia alebo spomalenie rozvoja podnikania, zlyhanie vybavenia, klimatické podmienky, nehody a tak ďalej) a keď vzťah zamestnávateľ/zamestnanec pokračuje.

Dávky pre predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce: periodické platby starším pracujúcim odchádzajúcim do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/ štandardného dôchodkového veku vzhľadom k nezamestnanosti alebo k obmedzeniu práce spôsobenému ekonomickými opatreniami, akými sú reštrukturalizácia priemyselného odvetvia alebo podniku. Tieto platby zvyčajne zanikajú, keď užívateľ získa nárok na starobný dôchodok.

Prídavok na odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre cieľové skupiny ekonomicky aktívnych osôb, ktoré sa zúčastňujú vzdelávacích programov, ktorých cieľom je rozvinúť ich potenciál pre zamestnanosť.

Kompenzácia za nadbytočnosť: kapitálové čiastky platené zamestnancom, ktorí prišli o prácu nie vlastnou chybou v takom podniku, ktorý zanecháva alebo obmedzuje svoje aktivity.

Iné peňažné dávky: iná finančná podpora, najmä platby dlhodobo nezamestnaným, akými sú štartovacie stimuly formou vyplácania dávky v nezamestnanosti.

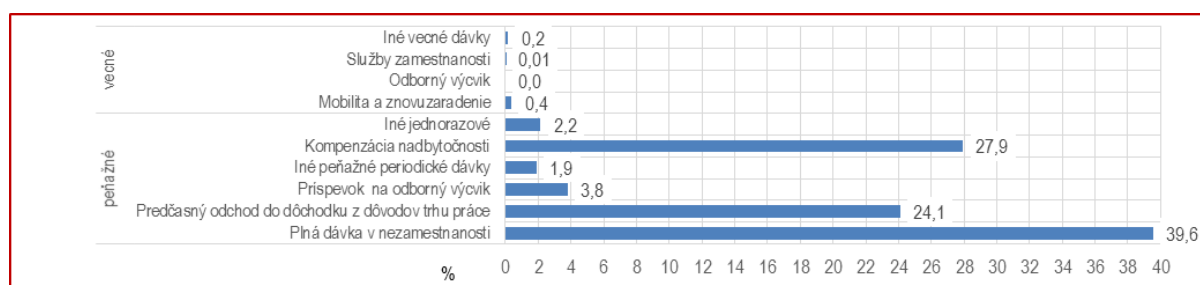
Mobilita a presťahovanie: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre nezamestnané osoby na podporu ich prechodu do ďalšej lokality ich zamestnania v záujme hľadania alebo získania práce.

Odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov inštitúciami, ktoré poskytujú odborný výcvik ľuďom bez práce alebo s rizikom straty práce v krátkom čase, aby rozvinuli svoj potenciál pre ďalšie zamestnanie.

Služby na umiestnenie a pomoc pri hľadaní zamestnania pokrývajú sprostredkovanie, informácie a služby profesijného vedenia poskytované agentúrami na pracovné zaradenie/zamestnanosť.

Iné vecné dávky: vecné dávky inde neklasifikované, akými je poskytnutie bývania, jedla alebo šatstva alebo podobná podpora nezamestnaným osobám a ich rodinám, vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre nezamestnané osoby.

Graf 1.19 Štruktúra dávok v SR v účele nezamestnanosť, 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

V účele nezamestnanosť prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia, najmä dávky v nezamestnanosti (39,6 %), odstupné platené zamestnávateľmi (27,9 %) a predčasný dôchodok (24,1 %). Do vecných dávok boli zaradené niektoré výdavky na politiky trhu práce v súlade s metodikou ESSPROS (pasívna politika trhu práce cieleňá pre individuálneho poberateľa dávky).

Výdavky na účel **nezamestnanosť** v roku 2016 dosiahli 434,0 mil. eur a v porovnaní s rokom 1995 sa zvýšili 3,5 krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v roku 1999 (1,3 %), najnižší v rokoch 2005 – 2007 a 2014 – 2016 (0,5 %). Medziročné indexy na výdavky na účel nezamestnanosť boli extrémne pre index 2009/2008 (61,6 %) a index 2005/2004 (-41,7 %). Legislatívnymi zmenami bol predčasný dôchodok v roku 2002 zrušený a znova obnovený od roku 2004. Turbulencia výdavkov na dávku v nezamestnanosti v sledovanom období bola závislá od meniacich sa legislatívnych podmienok nároku na dávku, počtu poberateľov a ich vymeriavacích základov. Odstupné, ktoré vyplátili zamestnávateľia svojim zamestnancom, tvorili v roku 2004 až 59,7 % zo všetkých dávok v tomto účele. V roku 2000 to bolo len 19,4 %. Výdavky na služby zamestnanosti poskytované úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny boli od roku 2005 zahrnuté do administratívnych výdavkov programu sociálnej ochrany č. 21 (Politiky trhu práce). Graf 1.20 je doplnený údajmi ukazovateľa miera nezamestnanosti (zdroj: Výberové zisťovanie pracovných síl).

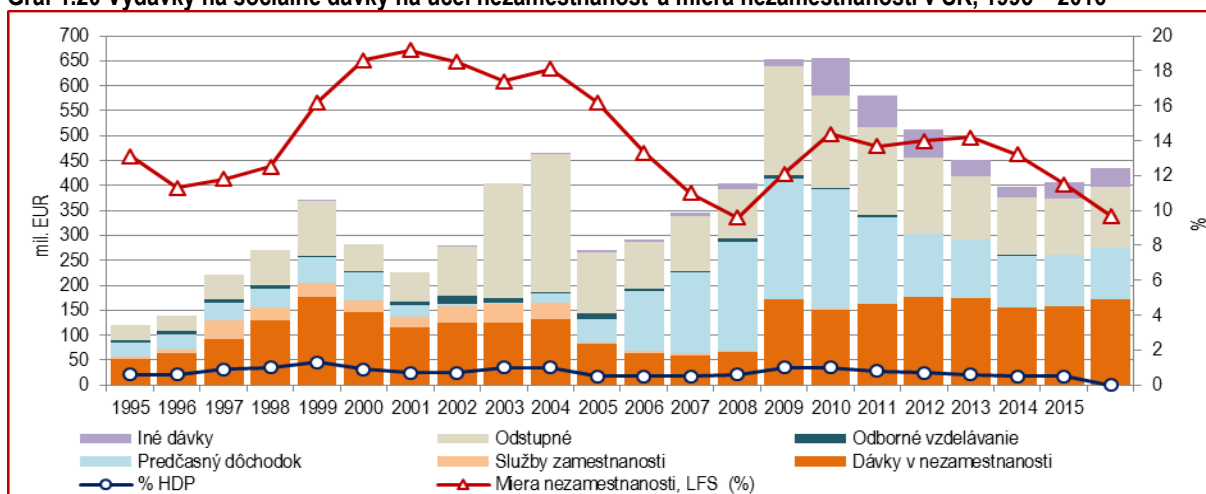
Tab. 1.10 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv.(s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	434,0	100,0	73,6	124,9	0,5	106,7
Netestované dávky na príjem	432,8	99,7	73,4	124,5	0,5	106,7
Peňažné dávky	430,4	99,2	73,0	123,9	0,5	106,7
Periodické	301,0	69,4	51,0	86,6	0,4	105,9
Plná dávka v nezamestnanosti	171,6	39,6	29,1	49,4	0,2	108,2
Čiastočná dávka v nezamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce	104,6	24,1	17,7	30,1	0,1	102,6
Príspevok na odborný výcvik	16,5	3,8	2,8	4,8	0,0	118,1
Iné peňažné periodické dávky	8,3	1,9	1,4	2,4	0,0	84,5
Jednorazové	129,5	29,8	21,9	37,3	0,2	108,8
Príspevok na odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Kompenzácia nadbytočnosti	121,2	27,9	20,6	34,9	0,1	106,6
Iné jednorazové dávky	8,2	1,9	1,4	2,4	0,0	155,9
Vecné dávky	2,3	0,5	0,4	0,7	0,0	95,5
Mobilita a znovuzaradenie	1,6	0,4	0,3	0,5	0,0	130,6
Odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Služby zamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	57,1
Iné vecné dávky	0,7	0,2	0,1	0,2	0,0	222,6
Testované dávky	1,2	0,3	0,2	0,4	0,0	x
Peňažné dávky	1,2	0,3	0,2	0,4	0,0	x
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Podiel výdavkov na účel nezamestnanosť sa pohyboval od 2,9 % (2014 – 2015) do 6,8 % (1999).

Graf 1.20 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť a miera nezamestnanosti v SR, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.9 Výdavky na sociálne dávky v SR na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 12, 15)

Cieľom dávok v **účele bývanie** je pomôcť domácnostiam hradiť náklady na bývanie. Dôležitým kritériom pre definovanie rozsahu účelu bývanie je existencia testovania na príjem oprávňujúceho k dávke.

Dokonca aj keď sú dávky na bývanie vyplácané v hotovosti ako doplnok ku starobnému dôchodku alebo k dávkam minimálne zaručeného príjmu, v účele bývanie sú tieto klasifikované ako vecné dávky.

Dávka nájomného: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený nájomníkovi verejným úradom dočasne alebo na dlhodobej báze, aby sa mu pomohlo s nákladmi na nájom.

Sociálne bývanie: podkategória dávky nájomného. Strata príjmu nájomného z dôvodu súčasného zavedenia nekomerčného nájomného. Pridelenie bývania za nekomerčné nájomné sa musí stanoviť po preskúmaní príjmov a/alebo majetku domácnosti.

Dávka vlastníkom – nájomcom: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený verejným úradom vlastníkom, resp. nájomcom pre zmiernenie ich súčasných nákladov na bývanie (v praxi často pomoc pri platení hypoték a/alebo úroku). Všetky kapitálové prevody (osobitne investičné granty) sú vylúčené.

Pojem sociálneho vylúčenia je viacrozmerný: týka sa predovšetkým nedostatočnej úrovne príjmov (chudoba), ale aj nestabilnej situácie v oblasti zdravia, vzdelania a zamestnanosti.

Tento účel sa vzťahuje k „sociálne vylúčeným“ alebo k „tým, ktorí sú vystavení riziku sociálneho vylúčenia“. Všeobecne možno cieľové skupiny identifikovať (okrem iného) ako chudobných ľudí, migrantov, utečencov, narkomanov a alkoholikov, obeť násilnej kriminality.

Podpora príjmu: pravidelné platby osobám s nedostatočnými zdrojmi. Podmienky pre nárok môžu byť spojené nielen s osobnými zdrojmi, ale aj s národnosťou, miestom bydliska, vekom, pracovnou schopnosťou a rodinným stavom. Vyplácanie dávky môže mať obmedzené alebo neobmedzené trvanie; môže byť vyplácaná jednotlivcovi alebo rodine a poskytovaná ústrednou štátnou správou alebo miestnou samosprávou.

Iné peňažné dávky: podpora chudobných a ohrozených ľudí. Tieto dávky môžu vyplácať súkromné neziskové organizácie.

Bývanie: prístrešie a strava poskytovaná chudobným alebo ohrozeným ľuďom, keď tieto služby nemožno klasifikovať pod iným účelom. Môže ísť o krátkodobú pomoc v zberných strediskách, útulkoch atď. alebo na pravidelnejšej báze v špeciálnych zariadeniach, penziónoch, prijímacích rodinách a tak ďalej.

Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov: liečenie závislosti na alkohole a drogách zamerané na rekonštrukciu spoločenského života závislých, urobiť z nich ľudí schopných samostatného života.

Iné vecné dávky: základné služby a tovary na pomoc ohrozeným ľuďom, ako je poradenská služba, denný prístrešok, pomoc pri vykonávaní každodenných povinností, strava, oblečenie, palivo atď. Sem sa tiež zahŕňa právna pomoc poskytovaná pri testovaní na príjem.

Výdavky 6 krát. Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tieto účely v rokoch 1999 - 2002 (1,2 %), najnižší v období 2008 a 2013 – 2015 (0,4 %). Medziročné indexy na dávky v účele sociálne vylúčenie boli extrémne pre index 1999/1998 (142,9 %) a pre index 2004/2003 (72,3 %).

Tab. 1.11 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel bývanie, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na obyv. (s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2016/2015
Testované dávky na príjem	32,4	100,0	5,5	9,3	0,0	98,0
Vecné dávky	32,4	100,0	5,5	9,3	0,0	98,0
Dávka na zabezpečenie ubytovania ¹⁾	3,0	9,1	0,5	0,9	0,0	x
Sociálne bývanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iná dávka pre zabezpečenie ubytovania	3,0	9,1	0,5	0,9	0,0	x
Dávky pre vlastníkov-nájomníkov	29,4	90,9	5,0	8,5	0,0	89,0

1) údaje sú čiastočne zahnuté aj vo funkcii sociálne vylúčenie

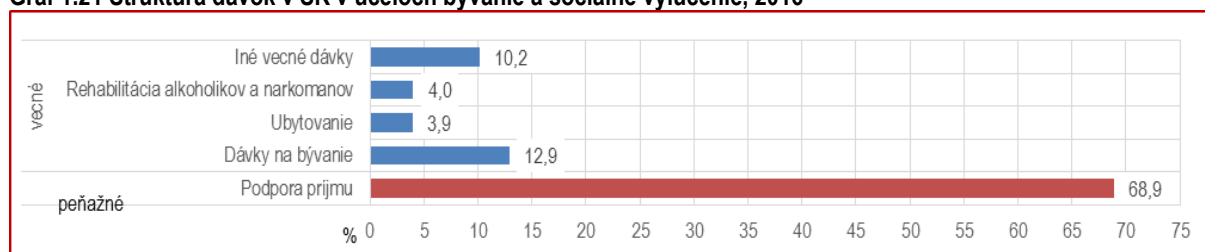
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Tab. 1.12 Výdavky na sociálne dávky na účel sociálne vylúčenie v SR, 2016

Ukazovateľ	mil. EUR	%	EUR na oby v .(s.c.2010)	PPS na oby v .	% HDP	Index 2016/2015
Dávky sociálnej ochrany	217,6	100,0	36,9	62,6	0,3	89,2
Netestované dávky na príjem	45,3	20,8	7,7	13,0	0,1	112,7
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Periodické	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Podpora príjmu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Jednorazové	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné jednorazové dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	45,3	20,8	7,7	13,0	0,1	112,7
Ubytovanie	9,8	4,5	1,7	2,8	0,0	114,9
Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov	10,0	4,6	1,7	2,9	0,0	95,9
Iné vecné dávky	25,4	11,7	4,3	7,3	0,0	120,2
Testované dávky	172,3	79,2	29,2	49,6	0,2	84,5
Peňažné dávky	172,3	79,2	29,2	49,6	0,2	84,5
Vecné dávky	172,3	79,2	49,6	0,2	203,9	x

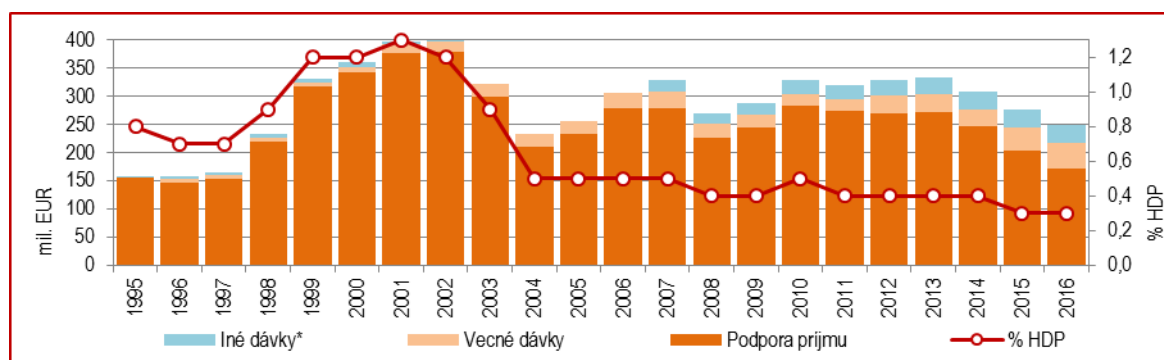
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.21 Štruktúra dávok v SR v účeloch bývanie a sociálne vylúčenie, 2016

V účeloch bývanie a sociálne vylúčenie prevládala najmä testovaná pravidelná peňažná dávka podpora príjmu (pomoc v hmotnej núdzi s podielom 68,9 %) financovaná zo štátneho rozpočtu. Z vecných dávok bol významný štátny príspevok mladým k hypotekárnemu úveru (12,9 % podiel).

Graf 1.22 Výdavky na sociálne dávky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR, 1995 – 2016

* Od roku 2007 vrátane štátneho príspevku pre mladých

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Podiel výdavkov na účely bývanie a sociálne vylúčenie z celkových výdavkov na sociálne dávky sa pohyboval od 1,7 % (2016) do 6,8 % (2001).

2. Výdavky na dôchodky v SR (Programy sociálnej ochrany č. 5, 11, 13, 18, 19, 20, 22)

Dôchodok je vo všeobecnosti pravidelná peňažná dávka vyplácaná za účelom udržania alebo podpory príjmu dôchodcu. Nárok na dôchodok je viazaný na podmienku, že poberateľ predtým platil sociálne odvody do poisťných dôchodkových fondov (resp. dane) v presne stanovenom minimálnom období a výške. Metodika ESSPROS stanovuje 7 kategórií dôchodkov v nasledovných účeloch.

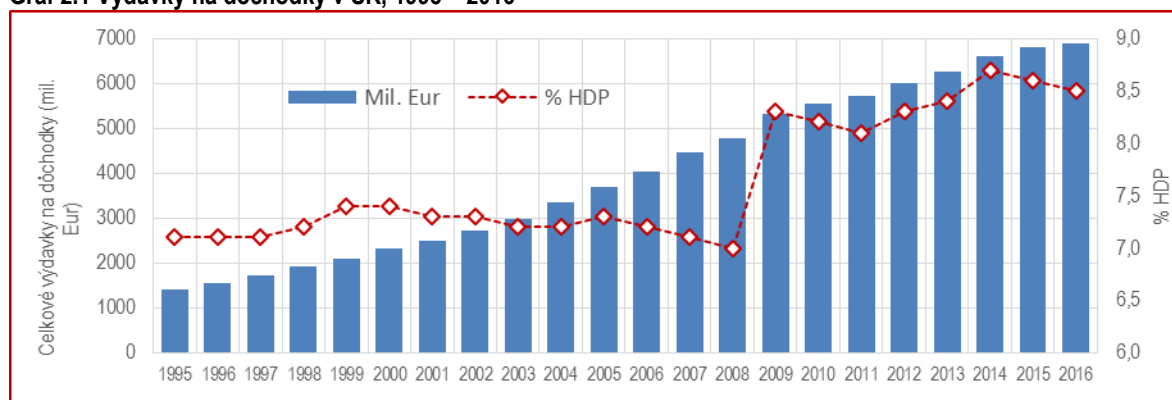
- zdravotné postihnutie (invalidný dôchodok a predčasný dôchodok v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti),
- staroba (starobný dôchodok, predpokladaný predčasný starobný dôchodok, čiastočný starobný dôchodok),
- pozostalí (pozostalostný dôchodok: vdovský, vdovecký a sirotský),
- nezamestnanosť (predčasný dôchodok z dôvodu situácie na trhu práce).

Každá zo 7 dôchodkových kategórií sa ďalej rozdeľuje do dvoch podkategórií, t. j. netestované a testované dôchodky. Dôchodky a dôchodkové dávky sa vyplácajú najmä v účeloch staroba, pozostalí, zdravotné postihnutie a čiastočne aj v účele nezamestnanosť.

Dôchodkové sociálne dávky sú iné sociálne dávky ako dôchodky vyplácané poberateľom dôchodkov, (napr. jednorazové peňažné alebo vecné dávky, napr. vianočný príspevok k dôchodkom).

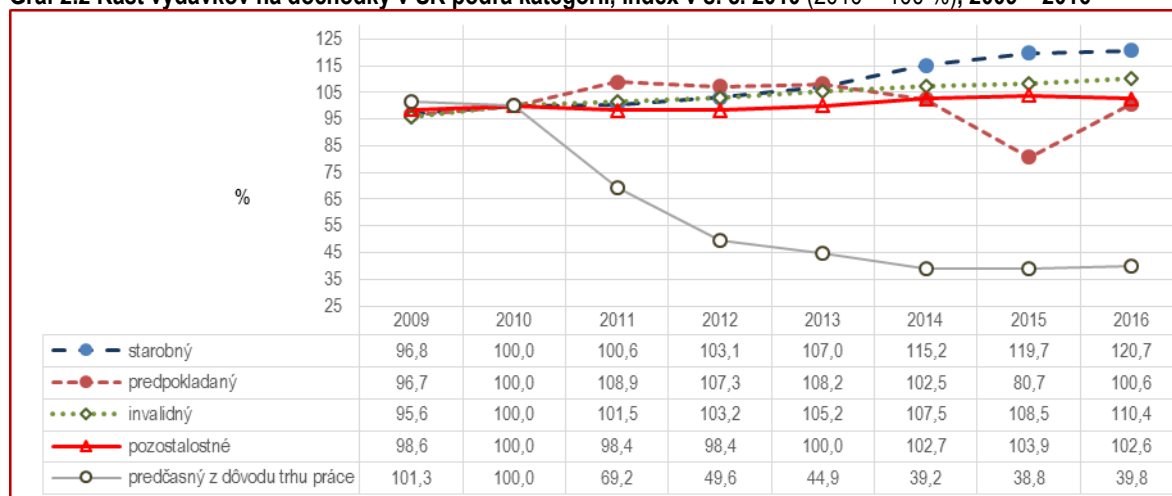
Celkové hrubé výdavky na dôchodky v roku 2016 dosiahli 6 884,48 mil. eur, resp. 8,5 % HDP. Na jedného obyvateľa hrubé výdavky na starobné dôchodky v s. c. roku 2010 v roku 2016 predstavovali 861,9 eura. Najväčšiu časť výdavkov na dôchodky tvoria výdavky na starobné dôchodky (minimálne 69,2 % v roku 2009, maximálne 75,8 % v roku 2003; v roku 2016 starobné dôchodky predstavovali 73,9 % zo všetkých výdavkov na dôchodky), invalidné dôchodky (minimálne 11,5 % v roku 2005, maximálne 12,7 % v roku 1995; v roku 2016 invalidné dôchodky predstavovali podiel 11,9 %), pozostalostné dôchodky (minimálne 10,0 % v roku 2016, maximálne 14,1 % v roku 1995) a predčasné dôchodky v roku 2016 tvorili 1,5 % podiel..

Graf 2.1 Výdavky na dôchodky v SR, 1995 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 2.2 Rast výdavkov na dôchodky v SR podľa kategórií, index v s. c. 2010 (2010 = 100 %), 2009 – 2016

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity.

V súlade s legislatívou Európskeho parlamentu a Rady č. 458/2007 poberatelia dôchodkov sú definovaní ako poberatelia jednej alebo viacerých peňažných pravidelných dávok programov sociálnej ochrany vo väzbe na sedem dôchodkových kategórií (invalidný dôchodok, predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej schopnosti, starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, čiastočný dôchodok, pozostalostný dôchodok a predčasný dôchodok z dôvodov situácie na trhu práce).

Členské štáty EÚ sú povinné poskytovať údaje o poberateľoch dôchodkov od roku 2008 (údaje za rok 2006). Cieľom modulu o poberateľoch dôchodkov je poskytnúť celkový počet príjemcov (bez dvojitého započítania):

- pre každé zo 7 kategórií dôchodkov
- pre každý zo štyroch účelov obsahujúcich tieto kategórie (invalidita, staroba, pozostalosť a nezamestnanosť)
- pre účely staroba a pozostalí
- pre agregáciu štyroch účelov na úrovni spolu (bez dvojitého započítania poberateľov dôchodkov).

Poradie krokov pri eliminácii dvojitého započítania poberateľov dôchodkov

1. Na úrovni položky vo vnútri programu
2. Na úrovni individuálnej dôchodkovej kategórie medzi programami
3. Na úrovni položky medzi netestovanými a testovanými sub-kategóriami
4. Na úrovni vo vnútri účelu
5. Na úrovni medzi účelmi (staroba a pozostalí)
6. Na úrovni úhrnu poberateľov dôchodkov

Do kategórií poberateľov dôchodkov a do celkového úhrnu dôchodcov (bez dvojitého narátavania) sú zahrnuté údaje za programy sociálnej ochrany 5 (Štátna sociálna podpora), 13 (Sociálne poistenie – silové zložky), 18 (Starobné poistenie) a 19 (Invalidné poistenie). Dôchodkové dávky vyplácané jednorazovo nie sú považované za dôchodky. Poberatelia dôchodkov zo sporivých dôchodkových programov (20- Dôchodkové sporenie a 11-Doplňkové dôchodkové sporenie) nie sú zahrnutí v sumárnych údajoch z dôvodu, že tieto dôchodky sú vyplácané na základe individuálnych zmlúv.

Tab. 3.1 Počet poberateľov dôchodkov (bez viacnásobného narátania) podľa kategórií dôchodkov v SR, k 31. 12. 2014 – 2016

Ukazovateľ	2014			2015			2016		
	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži
Poberatelia dôchodkov - úhrn	1 403 498	832 183	571 315	1 415 171	832 821	582 350	1 436 589	840 033	596 556
Poberatelia invalidných dôchodkov	248 717	121 151	127 566	251 697	124 163	127 534	253 856	126 154	127 702
netestovaných	247 794	120 537	127 257	250 866	123 621	127 245	252 741	125 444	127 297
testovaných	923	614	309	831	542	289	1 115	710	405
Poberatelia dôchodkov vo funkcii staroba spolu	1 064 461	653 684	410 777	1 078 385	654 270	424 115	1 097 091	657 454	439 637
Poberatelia starobných dôchodkov	1 040 561	652 114	388 447	1 054 898	652 700	402 198	1 073 546	655 857	417 689
netestovaných	1 038 839	650 848	387 991	1 053 356	651 586	401 770	1 072 133	654 849	417 284
testovaných	1 722	1 266	456	1 542	1 114	428	1 413	1 008	405
Poberatelia očakávaných starobných dôchodkov	23 900	1 570	22 330	23 487	1 570	21 917	23 545	1 597	21 948
Poberatelia pozostalostných dôchodkov	366 538	312 974	53 564	364 036	310 294	53 742	370 609	313 425	57 184
Poberatelia predčasného dôchodku z dôvodov trhu práce	21 348	6 633	14 715	18 351	5 122	13 229	20 232	7 652	12 580
Poberatelia dôchodkov v účeloch staroba a pozostalí	1 153 409	710 200	443 209	1 153 409	710 200	443 209	1 171 499	713 603	457 896
Počet vyplatených dôchodkov	1 736 311	1 108 971	627 340	1 723 528	1 094 402	629 126	1 753 642	1 105 298	648 344
Počet dôchodkov vyplatených do zahraničia	21 605	13 192	8 413	23 167	14 117	9 050	24 908	15 151	9 751

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

4. Medzinárodné porovnanie vybraných ukazovateľov sociálnej ochrany

Členské štáty EÚ majú výrazne odlišné systémy financovania sociálnej ochrany v závislosti na tom, či uprednostňujú poisťovacie systémy (54,5 % z celkových príjmov na úrovni EU28 v roku 2016 tvorili sociálne príspevky) alebo financovanie z verejných rozpočtov (40,5 % pre EU28).

Tab. 4.1 Príjmy na sociálnu ochranu podľa typu, 2016

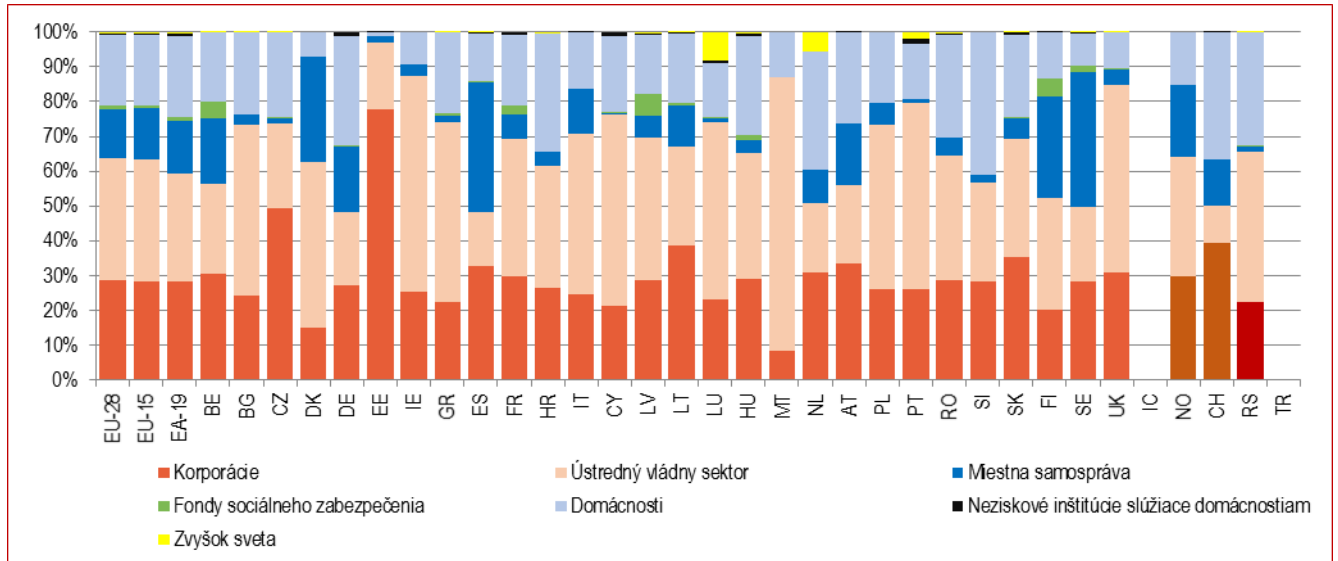
Krajina	v eur na obyvateľa	v PPS ¹⁾ na obyvateľa	% z HDP	Štruktúra príjmov v %			
				sociálne príspevky zamestnávateľov (%)	sociálne príspevky chránených osôb (%)	príspevky verejnej správy (%)	iné príjmy (%)
EU-28	8 676	8 676	29,6	34,9	19,7	40,4	5,1
EU-15	10 327	9 603	30,6	34,3	19,5	41,2	5,0
EA-19	9 563	9 404	30,1	36,4	22,5	37,8	3,3
BE	11 040	9 989	29,6	39,4	19,8	39,0	1,8
BG	1 264	2 920	18,7	32,2	20,0	46,3	1,6
CZ	3 242	5 306	19,4	49,7	24,2	24,7	1,4
DK	17 281	12 289	35,7	9,6	7,2	77,0	6,2
DE	11 957	11 608	31,2	34,2	30,6	33,5	1,7
EE	2 673	3 743	16,2	77,8	1,2	21,0	0,1
IE	9 436	7 508	16,4	29,2	9,4	58,8	2,7
GR	4 241	5 151	26,2	32,2	23,1	39,3	5,3
ES	5 496	5 963	22,8	42,6	13,2	42,3	1,9
FR	11 461	10 792	34,4	41,3	18,9	36,7	3,1
HR	2 557	4 054	22,9	26,9	31,8	38,5	2,8
IT	8 430	8 336	30,4	34,8	14,8	48,4	2,1
CY	4 168	4 709	19,2	23,7	21,6	49,8	5,0
LV	1 954	2 934	15,4	40,7	16,6	42,1	0,6
LT	2 276	3 903	16,9	56,4	19,2	23,6	0,8
LU	22 598	16 317	24,8	26,4	23,3	43,2	7,2
HU	2 199	3 965	19,0	42,1	27,4	30,5	0,0
MT	3 729	4 571	16,7	27,3	11,1	59,4	2,1
NL	13 952	12 362	33,5	29,3	33,6	23,0	14,1
AT	12 073	10 940	29,9	36,0	26,1	36,6	1,3
PL	2 322	4 576	20,7	47,0	20,2	18,9	13,9
PT	4 825	5 924	26,9	29,8	15,6	46,0	8,7
RO	1 313	2 723	15,1	40,7	29,2	29,3	0,8
SI	4 466	5 386	22,9	27,3	40,9	30,6	1,2
SK	2 873	4 489	19,2	46,6	21,6	28,9	3,0
FI	12 915	10 579	32,8	33,9	13,3	47,8	5,0
SE	14 955	11 097	32,0	38,2	8,8	50,9	2,1
UK	11 303	9 239	30,8	28,2	9,9	48,8	13,1
IC	:	:	:	:	:	:	:
NO	19 040	12 778	29,7	31,0	15,1	53,9	0,0
CH	23 484	14 001	32,5	29,9	36,2	23,7	10,2
RS	1 038	2 351	21,2	27,7	32,4	38,8	1,0
TR*	:	:	:	:	:	:	:

¹⁾ PPS – štandardy kúpnej sily

ESSPROS údaje boli extrahované z databázy Eurostat-u: 21.1.2019

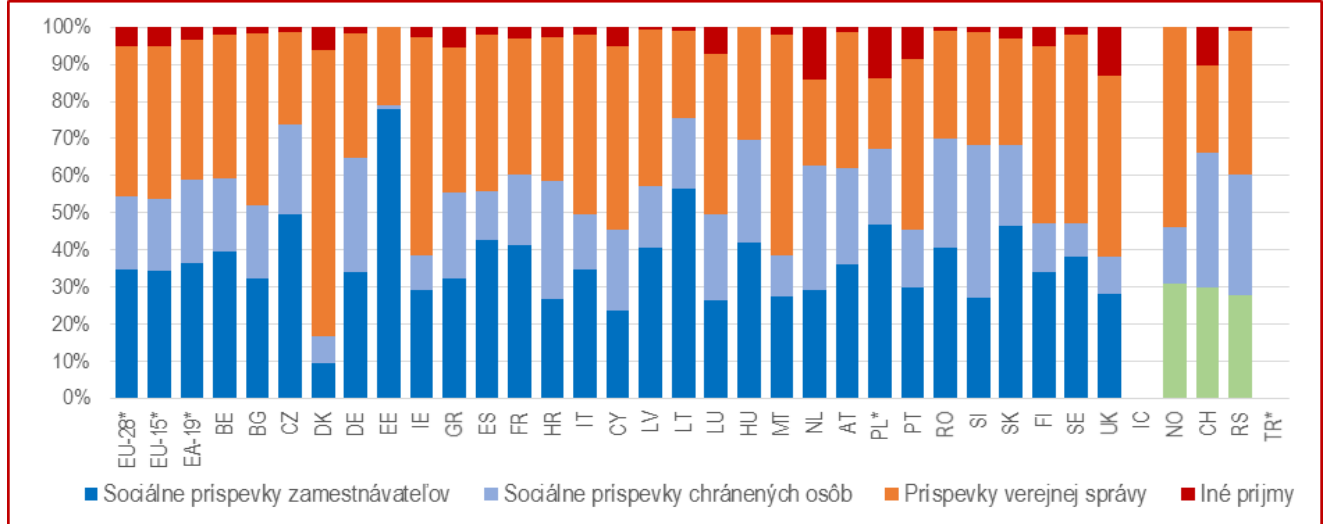
Rozdiely vo financovaní medzi členskými štátmi EÚ sú spôsobené historickým vývojom. Najvyšší podiel tvorili sociálne príspevky zamestnávateľov v Estónsku (77,8 %) a Litve (56,4 %), pričom v Estónsku je zároveň najnižší podiel príjmov od chránených osôb (1,2 %). Príjmy od chránených osôb dosiahli najvýznamnejší podiel v Slovinsku (40,9 %) a Holandsku (33,6 %). Prevažne z príspevkov verejnej správy je sociálna ochrana financovaná v Dánsku (77,0 %), na Malte (59,4 %) a v Írsku (58,8 %),

Graf 4.1 Príjmy na sociálnu ochranu podľa sektorov pôvodu, 2016

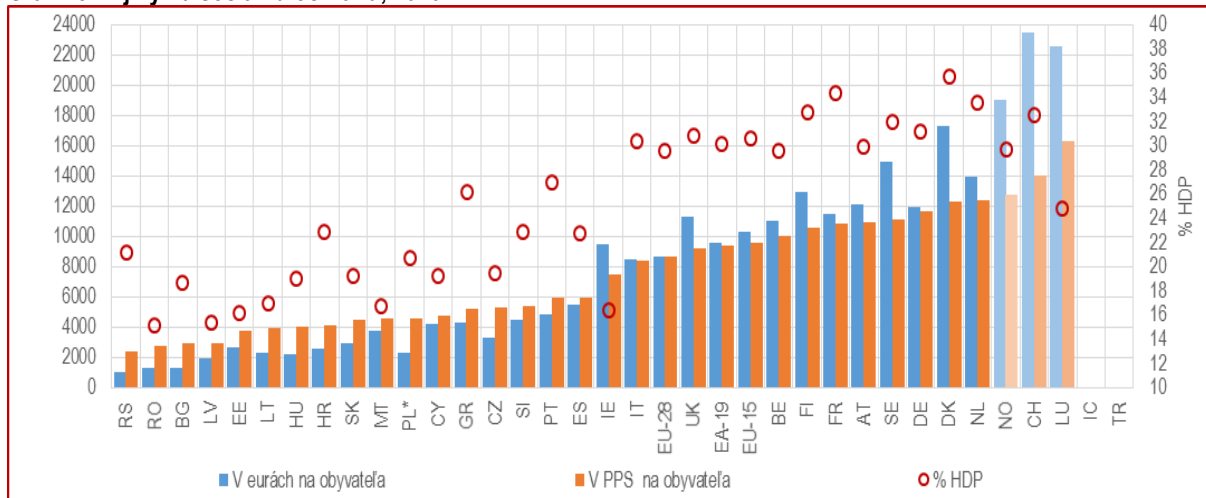
Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.2 Príjmy na sociálnu ochranu podľa platiteľov, 2016

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.3 Príjmy na sociálnu ochranu, 2016

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Celkové hrubé výdavky na sociálnu ochranu v EU28 v roku 2016 dosiahli 8 232 PPS na obyvateľa (v roku 2016 v SR 4 287 PPS na obyvateľa) a 28,1 % HDP (v SR 18,4 %).

Tab. 4.2 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2016

Krajina	% HDP	v PPS ¹⁾ na obyvateľa	Eur na obyvateľa	Štruktúra sociálnych dávok podľa účelov (%)						
				choroba, zdravotná starostlivosť	zdravotné postihnutie	staroba	pozostalí	rodina, deti	nezamestnanosť	bývanie, sociálne vylúčenie
EU-28	28,1	8 232	8 232	29,5	7,4	40,1	5,5	8,7	4,7	4,2
EU-15	29,0	9 097	9 783	29,6	7,4	39,9	5,4	8,6	4,8	4,3
EA-19	29,2	9 151	9 305	29,4	7,3	39,4	6,6	8,2	5,6	3,5
BE	29,8	10 046	11 103	26,6	8,6	38,4	6,6	7,5	9,1	3,3
BG	17,5	2 728	1 180	27,5	7,4	44,6	5,4	10,4	3,2	1,6
CZ	18,9	5 157	3 151	32,4	6,4	43,7	3,3	8,9	2,6	2,8
DK	31,6	10 891	15 316	20,7	13,1	37,2	5,6	11,4	4,7	7,4
DE	29,4	10 952	11 281	34,9	8,1	32,3	6,4	11,4	3,5	3,4
EE	16,6	3 835	2 738	29,8	11,4	41,5	0,4	13,0	2,9	1,1
IE	15,8	7 238	9 097	38,1	5,4	31,4	2,3	8,6	10,1	4,2
GR	26,6	5 214	4 293	20,5	5,9	54,9	10,2	4,0	3,7	0,9
ES	24,3	6 349	5 852	27,6	7,1	40,6	9,7	5,4	8,1	1,5
FR	34,3	10 777	11 445	28,6	6,4	40,2	5,4	7,6	6,2	5,6
HR	21,3	3 768	2 377	33,4	10,9	34,2	9,1	8,6	2,4	1,5
IT	29,7	8 138	8 229	23,1	5,8	48,7	9,1	6,2	6,1	1,0
CY	19,1	4 684	4 146	18,6	4,2	48,7	7,5	7,1	5,5	8,4
LV	15,2	2 901	1 932	25,0	9,1	47,8	1,2	11,1	4,7	1,2
LT	15,4	3 568	2 081	31,4	9,3	43,0	2,9	7,8	3,3	2,3
LU	22,0	14 469	20 040	24,6	10,8	31,7	7,8	15,4	5,8	3,9
HU	19,2	4 006	2 222	27,6	6,3	44,5	5,5	11,9	1,7	2,4
MT	16,7	4 572	3 731	33,0	3,6	44,2	8,3	5,9	2,7	2,3
NL	29,5	10 867	12 264	32,9	9,4	38,6	4,0	4,0	4,7	6,4
AT	30,3	11 095	12 244	25,6	6,4	44,0	5,8	9,5	5,8	3,0
PL	20,3	4 497	2 282	23,2	6,7	46,4	9,3	12,8	0,9	0,8
PT	25,2	5 564	4 531	25,2	7,2	50,2	7,6	4,9	3,8	1,0
RO	14,6	2 622	1 264	27,1	6,9	50,3	4,3	9,6	0,6	1,2
SI	23,3	5 488	4 551	33,3	5,4	41,9	6,2	7,5	2,6	3,2
SK²⁾	18,4	4 287	2 744	32,5	8,8	40,1	4,9	9,0	3,0	1,7
FI	31,8	10 259	12 525	22,7	9,9	40,7	2,6	9,9	8,3	5,9
SE	29,6	10 260	13 826	25,9	10,9	42,2	1,1	10,3	3,5	6,2
UK	26,2	7 842	9 594	32,6	6,6	41,9	0,3	9,9	1,4	7,2
IC	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
NO	29,0	12 487	18 605	29,3	16,4	35,3	0,9	11,7	2,6	3,8
CH	28,1	12 105	20 304	31,2	8,8	42,1	4,9	5,9	3,8	3,5
RS	21,5	2 393	1 057	24,9	6,2	46,2	9,6	6,2	3,3	3,6
TR	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

1) PPS – Štandardy kúpnej sily

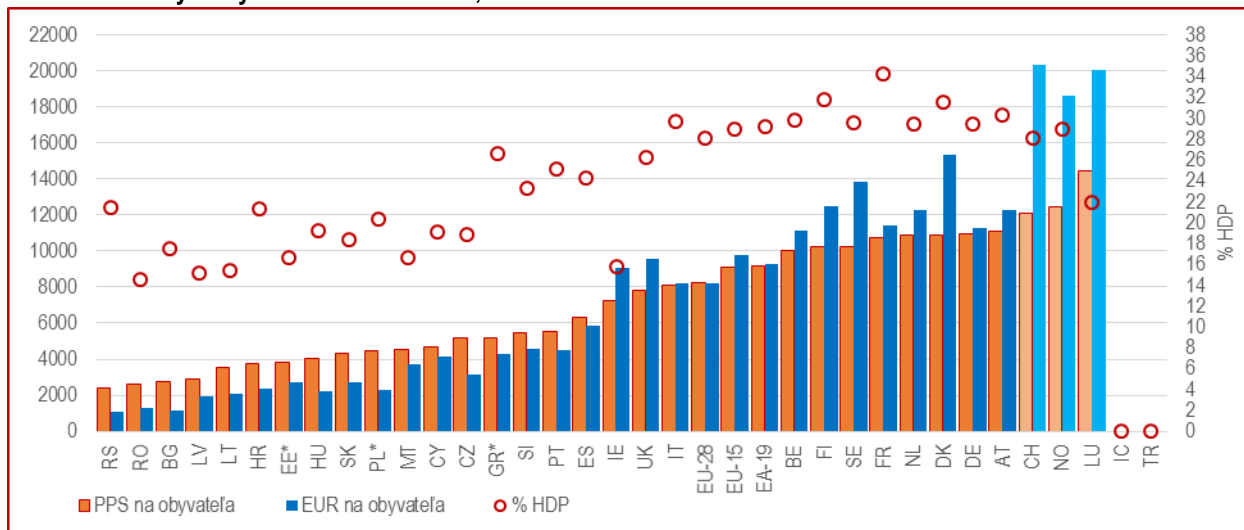
2) vrátane daňového bonusu na dieťa vo funkcii rodina/deti

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Najvyšší podiel výdavkov na sociálne dávky na účel choroba, zdravotná starostlivosť z krajín EU v roku 2016 dosiahlo Nemecko (34,9%) a najnižší Grécko (20,5 %). Najvyšší podiel sociálnych dávok na účel zdravotné postihnutie dosiahli Dánsko (13,1 %) a najnižší Cyprus (4,2 %). Najnižší podiel výdavkov na sociálne dávky s účelom staroba bol dosiahnutý v Írsku (31,4 %), väčšina výdavkov bola na tento účel použitá v Grécku (54,9 %), Rumunsku (50,3 %) a Portugalsku (50,2 %).

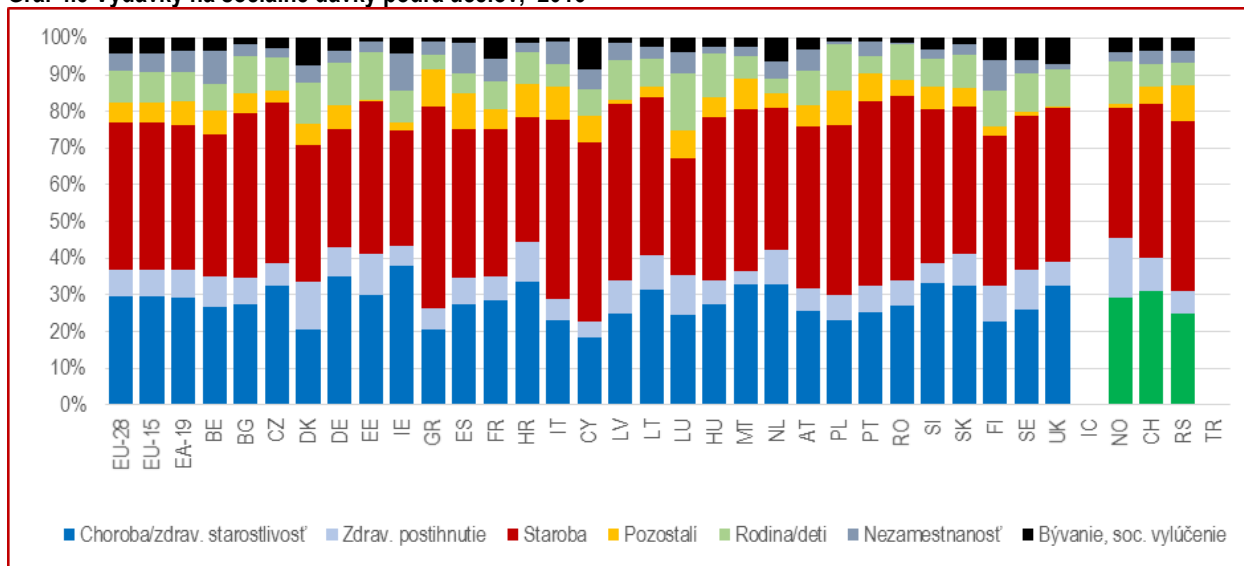
Podiel výdavkov na účel pozostalí bol maximálny v Grécku (10,2 %) a minimálny v Estónsku (0,4 %). Na účel rodina/deti dosiahol podiel v Luxemburgu 15,4 %, kým v Holandsku podiel dosiahol len 4,0 %. Najvyšší podiel dávok vyplatených na účel nezamestnanosť bol dosiahnutý v Írsku (10,1 %), najnižší v Rumunsku (0,6 %).

Graf 4.4 Hrubé výdavky na sociálnu ochranu, 2016

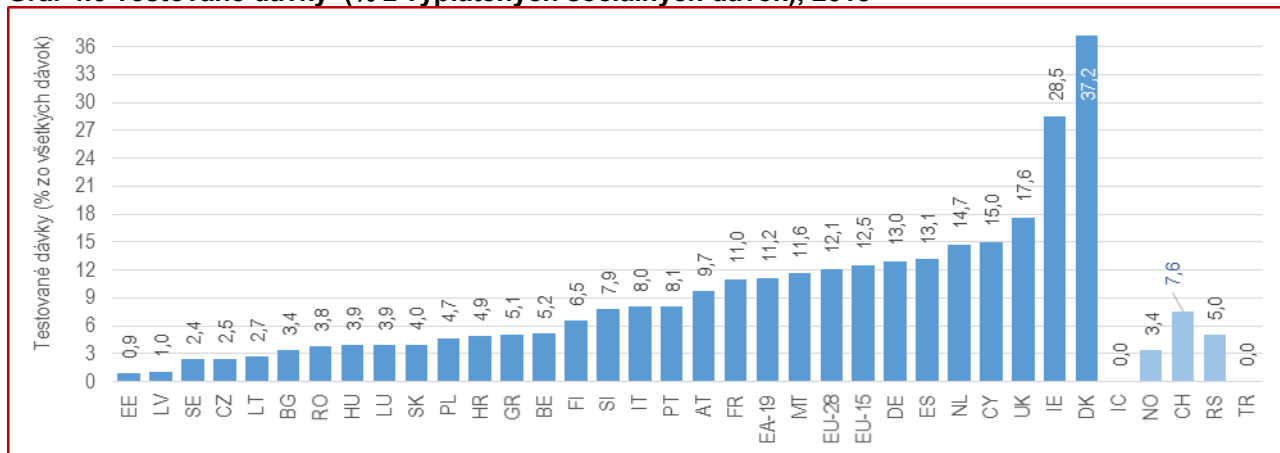
Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.5 Výdavky na sociálne dávky podľa účelov, 2016

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

Graf 4.6 Testované dávky (% z vyplatených sociálnych dávok), 2015

Zdroj: EUROSTAT EUROBASE

5. Zdroje údajov a informácií:

- [1] Administratívne zdroje: Ukazovatele Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní
- [2] Rezortné zisťovania MPSVR SR
- [3] AZÚ ÚPSVR
- [4] Ročné zisťovanie v zariadeniach sociálnych služieb, ŠÚ SR
- [5] Ročné zisťovanie „Náklady práce“, ŠÚ SR
- [6] Výberové zisťovanie v neziskových organizáciách, ŠÚ SR
- [7] Administratívne zdroje údajov: MF SR, MO SR, MV SR, MDVRR SR, MS SR, Daňové riaditeľstvo, prevádzkovatelia MHD a prímestskej dopravy, Železnice Slovenskej republiky, samosprávne kraje Slovenskej republiky, obce a mestá SR, Migračný úrad MV SR, dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové poisťovne

Európska komisia – verejná databáza EUROSTAT-u (Eurobase)

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/overview>

6. Literatúra

- [1] European system of integrated social protection statistics – ESSPROS, Manual and user guidelines, 2016 edition , EK
 - [2] ESSPROS publikácie
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/publications>
 - [3] Správa o sociálnej situácii obyvateľstva za rok 2016, MPSVR SR
<http://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-analyticke-centrum/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva-slovenskej-republiky.html>
 - [4] Publikácie k ESSPROS štatistike
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/publikacie/!ut/p/z1/jY_LDolwFEQ_qVPLoy4vRktNQ2ylCN2YrgyJogvj96vErcDdTXJOZi4LrGVhiK_-Ep_9fYjXT-5CdiZr7dE0DVSz2kELrIB5D9QZO42AzbUsCk6QldtC13RQbp9wJckLS_wJ4OvizxF-kZRmeQGkEal0FR6t7ZCgMSy_omCWT-MyNSCuR8eN-99i_4NJXt5fw!!dz/d5/L2dJQSEvUUt3QS80TmxFL1o2X0FRUVFTTFZWMEdWMkYwSTMxRzBOVVUwMF13/#self
 - [5] Štatistická ročenka SR 2016, ŠÚ SR
- Internetové adresy sú platné ku dňu 28/1/2019

ISBN 1978-80-8121-630-5 (online)

www.statistics.sk